

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18’ 6)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5’ 63)

Ἔτος 111ον | Σεπτέμβριος 2021 | 4359

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ

Πρέπει κάποτε οἱ Χριστιανοὶ νὰ συνειδητοποιήσουν –νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅλοι– τὸν δυναμισμό τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι στείρα συντήρηση. Εἶναι δυναμικὴ καὶ ἀσυνθηκολόγητη ἐπανάσταση. Τὸ παράδειγμα μᾶς τὸ ἔδωσε ὁ Κύριός μας. Ἡ ζωὴ Του ἦταν μιὰ συνεχὴς σύγκρουση μὲ τὸν φαρισαϊσμὸ καὶ ὅλες τὶς σκοτεινὲς δυνάμεις. Γνωρίζει τὶς ἀντιδράσεις καὶ τὰ μαρτύρια ποὺ τὸν περιμένουν. Οἱ μαθητὲς Του τὸν ἰκετεύουν νὰ ἀποφύγει τὸ σταυρικὸ πάθος. Γαλήνιος ὁ Ἰδιος ἀτενίζει στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντα τὸ σταυρὸ, ἔτοιμος νὰ τὸν ἀντιμετώπισει καρτερικὰ καὶ ἀνυποχώρητα. Τερμάτισε τὴν ἐπίγεια πορεία Του μέσα σ’ ἓνα πανδαιμόνιο ἀχαριστίας καὶ κατακραυγῆς ἀπὸ ἓνα ἄβουλο καὶ παθιασμένο ὄχλο.

Ὁ Σταυρὸς ὑπῆρξε τὸ σύμβολο τῆς δυνάμεις, τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἡρωισμοῦ, τῆς υπέρτατης θυσίας. Τὸ σύμβολο τῆς ἐμμονῆς στὸ καθῆκον μέχρι τέλους, ὅ,τι-δήποτε καὶ ἂν κοστίζει ἢ σταθερότητα αὐτῆ. Ὑπῆρξε τὸ τέρμα μιᾶς μακρινῆς πορείας, χωρὶς τὴν παραμικρὴ παρέκκλιση, γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀφοσίωση τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ στὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ ἡ ἀγάπη Του στὸν ἄνθρωπο, ἦταν τὸ ἀδιάκοπο μέλημά Του. Οἱ διωγμοί, οἱ κατατρεγμοὶ καὶ τὰ μαρτύρια χάνονταν μπροστὰ στὴ μεγάλη ἀποστολή Του.

Ἦξερε, πὼς ἡ ἀγία ζωὴ Του, ἡ ἀπέραντη ἀγάπη Του, ποὺ ἀγκάλιαζε ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς φτωχοὺς, τοὺς περιφρονημένους, τοὺς ἁμαρτωλοὺς, θὰ τοῦ κοστίζει ἀκριβὰ. Ἡ φαρισαϊκὴ ὑποκρισία καὶ ψευδελάβεια δὲν θὰ ἀνεχόταν νὰ τὸν βλέπει νὰ ἀναστρέφεται τοὺς ἁμαρτωλοὺς, νὰ συντρώγει μὲ τοὺς τελῶνες, νὰ εὐεργετῆ τοὺς ἄλλοεθνεῖς, νὰ πλησιάζει ὅλος στοργὴ τὰ περιφρονημένα παιδιά.

Γνώριζε πὼς ἡ ἀγάπη Του αὐτῆ, ποὺ δὲν περιοριζόταν ἀπὸ νομικιστικὲς διατάξεις καὶ δὲν στένευε ἀπὸ τὰ στενόκαρδα κριτήρια τῆς φαρισαϊκῆς ὑποκρισίας, ποὺ συγχωροῦσε ὅλους τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ποὺ δὲν λιθοβολοῦσε τὴ συντετριμμένη ἁμαρτωλὴ γυναίκα, ποὺ συγχωροῦσε καὶ θεράπευε τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου, ποὺ γκρέμιζε τὰ τείχη τοῦ ἀπάνθρωπου σωββινισμοῦ καὶ τῆς μισαλλοδοξίας, ποὺ καταργοῦσε τὶς φυλετικὲς, κοινωνικὲς καὶ ἄλλες διακρίσεις, ὅλα αὐτὰ τὰ γνώριζε πολὺ καλά, ὅτι φούντωναν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐχθρότητα τοῦ ἀδίστακτου φαρισαϊσμοῦ.

Τί ὅμως μὲ αὐτό; Θὰ ὑποχωρήσει; Θὰ κάνει παραχωρήσεις ἢ ἐλιγμούς; Θὰ προσπαθήσει νὰ μὴν ἐξωθήσει τὰ πράγματα στὰ ἄκρα; Τίποτε ἀπὸ αὐτά. Τὸ ἀντίθετο. Δὲν θὰ σταματήσει νὰ στηλιτεύει τὴν φαρισαϊκὴ νοστοροπία. Ἀκριβῶς γιὰτὶ στενὴ καὶ μικρόψυχη καθὼς ἦταν ἤθελε νὰ βάλει στὰ ἀπάνθρωπα καλοῦπια τῆς καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης. Τὸν ἤθελε νὰ κρίνει τοὺς ἀνθρώπους ὄχι μὲ τὴν ἀγάπη Του, ὄχι μὲ τὸ ἔλεός Του, ἀλλὰ μὲ τὰ δικά τῆς μέτρα, μὲ τὴ φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη.

Ὁ Κύριος δὲν θὰ παύσει μὲ τόσες Παραβολὲς νὰ τονίζει τὴν ἀπέραντη φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Καὶ δὲν θὰ σταματήσει νὰ ἐπαναλαμβάνει, ὅτι **«ἐμὸν βρῶμα (φαγητὸν) ἐστὶν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον»** (Ἰωάν. 8’ 54). Θὰ ἐλέγξει τὴν ὀρμητικότητα τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὅταν ἐπιχειροῦσε νὰ τὸν ἀποτρέψει ἀπὸ τὸ μαρτύριο. Θὰ τοῦ μιλήσει ἔντονα καὶ θὰ τοῦ ἐκφράσει καθαρὰ τὴν ἀμετάκλητη ἀπόφασή Του νὰ προχωρήσει ὡς τὸν θάνατο: **«Τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ Πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;»** (Ἰωάν. 11’ 11).

Ἔτσι ἀντιμετώπιζε ὁ Θεάνθρωπος Κύριος στὴν ἐπίγεια πορεία Του τοὺς ἀνθρώπους, τὴ ζωὴ καὶ τὰ προβλήματα τῆς. Μιὰ σταθερὴ καὶ ἀνυποχώρητη τοποθέτηση στὸ θεϊκὸ ἔργο ποὺ ἤλθε νὰ ἐπιτελεῖται γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀντιμετώπιση αὐτῆ τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ μιὰ συντριπτικὴ ἀπάντηση στὴ σύγχρονη τυπολατρικὴ ψευδελάβεια καὶ τὴ στείρα φαρισαϊκὴ θρησκευτικότητα μερικῶν ποὺ ἀρκοῦνται σὲ μιὰ νοθευμένη πνευματικὴ ζωὴ, φυγῆς καὶ λιποταξίας ἀπὸ τὸ καθῆκον. Σ’ ὅλους αὐτοὺς ὁ θεῖος Λυτρωτής, ὁ Σταυρωμένος Κύριός μας, τονίζει ὅτι **«οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς»** (Ματθ. 7’ 21). Ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ ἀπαιτεῖ θυσίες, ἄς κοστίζει ἓνα σταυρὸ.

Ὁ Κύριος δὲν θὰ παύσει μὲ τόσες Παραβολὲς νὰ τονίζει τὴν ἀπέραντη φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Καὶ δὲν θὰ σταματήσει νὰ ἐπαναλαμβάνει, ὅτι «ἐμὸν βρῶμα (φαγητὸν) ἐστὶν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον»

Δεισιδαιμονίες καὶ ὑποκατάστατα τῆς πίστεως

Πρόκειται γιὰ ἱστορικὴ ἀλήθεια ἐπικυρωμένη ἀπὸ πολυάριθμα γεγονότα: Τὴν δύση τῆς θρησκείας διαδέχεται ἡ ἀνατολὴ τῶν μάγων. Ὃταν ἕνας πολιτισμὸς παρακμάζει καὶ βαδίζει πρὸς τὸ τέλος του, τότε ξεφυτρώνουν σὰν μανιτάρια ὅλες οἱ προλήψεις, οἱ δεισιδαιμονίες, οἱ αἰρέσεις, οἱ ἀρρωστημένοι μυστικισμοί. Ὃταν ἕνας πολιτισμὸς ἀπαρνεῖται τὶς ἀξίες ποὺ τὸν στήριξαν καὶ παραμερίζει τὴν φωτισμένη χριστιανικὴ πίστη, τότε ἀποπροσανατολίζεται καὶ χάνεται στοὺς σκοτεινοὺς λαβύρινθους τοῦ ἀθεϊσμοῦ καὶ τῆς πλάνης. Ἡ παρακμὴ καὶ κατάρρευση τοῦ ἀρχαίου κόσμου εἶναι μιὰ κραυγαλέα ἀπόδειξη. Στὴν τραγικὴ ἐκείνη καμπὴ τῆς ἱστορίας ὁ λαὸς ἀπαρνεῖται τὴν παλιά του πίστη, περιφρονεῖ τὶς πνευματικὲς ἀξίες ποὺ τὸν ἀνέδειξαν καὶ στρέφεται σὲ θρησκευτικὲς δοξασίες τῆς Ἀνατολῆς.

Τὰ ἀνψυχτικὰ αὐτὰ συμπτώματα δὲν δυσκολευόμαστε νὰ τὰ ἀνακαλύψουμε καὶ στὴν ἐποχὴ μας. Ἡ κρίση τοῦ πολιτισμοῦ μας γίνεται ἰδιαίτερα φανερὴ στὶς ἡμέρες μας καὶ ἀπειλεῖ ὀλόκληρο τὸν δυτικὸ κόσμο. Γέμισε ὁ πλανήτης μας ἀπὸ τὰ ἀγκάθια τῶν πιὸ ἀπίθανων αἰρέσεων καὶ ἀπὸ τὰ σαπρόφυτα τῶν πιὸ παράδοξων δεισιδαιμονιῶν καὶ γελοιοτήτων. Φυσικὰ βασικὸ ρόλο στὴ δημιουργία τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἔπαιξε ἡ πολεμικὴ ποὺ κήρυξε ὁ σύγχρονος ἀθεϊσμός ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ πάσχιζε νὰ ξεριζώσει τὴν πίστη του μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἀνθρωπος μὲ τὸ δυσαναπλήρωτο πιὰ κενὸ ἀναζητοῦσε τὴν κάλυψη στὰ φτωχὰ ὑποκατάστατα τῆς

ἀρνήσεως καὶ τοῦ παραλόγου.

**Μένεις κοντὰ
στὸν ἐνανθρωπήσαντα
Θεὸ τῆς ἀγάπης;
Τότε μένεις καὶ κοντὰ
στὴν ἀγάπην.**

Ὃπως σημείωνε ὁ Robert Kanters καὶ μάλιστα ὄχι ἀπὸ θρησκευτικὴ σκοπιά: «*Ἡ πρώτη ἐπίδωξη τοῦ σύγχρονου*

φιλοσοφικοῦ ἀθεϊσμοῦ εἶναι νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Θεό. Ἡ δεύτερη νὰ θέσει τὸν ἀνθρώπο στὴ θέση τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τοῦ πεῖ: Θεὸς εἶσαι ἐσύ. Ἡ πρώτη ἐπίδωξη τοῦ ὄχι φιλοσοφικοῦ ἀθεϊσμοῦ εἶναι νὰ στρέψει τὰ νῶτα στὴν Ἐκκλησία. Ἡ δεύτερη νὰ δώσει πίστη στοὺς μάγους, στοὺς ψευδοπροφήτες, στοὺς ἀγύρτες». Αὐτὸ εἶναι τὸ τραγικόν. Ὁ ὀρθολογισμὸς ἢ ὁ ἀθεϊσμὸς, ποὺ ἀποστρέφονται τὰ δόγματα καὶ τὴν πίστη στὸν ἀληθινὸ Θεό, δὲν διστάζουν σὲ ἀντίθεση καὶ ἀντίφραση μὲ τὸν ἑαυτό τους, νὰ υἱοθετήσουν ἄλλα σκοταδιστικὰ δόγματα. Ἀπορρίπτουν τὴν χριστιανικὴ πίστη, ὡς ἀταίριαστη τάχα καὶ ὑποτιμητικὴ γιὰ τὴν ἐποχὴ μας καὶ ἀκολουθοῦν αἰρέσεις καὶ δεισιδαιμονίες, μαγεῖες, σατανισμοὺς καὶ τελετουργίες σκοταδιστικῶν ἐποχῶν. Τὰ ὑποκατάστατα καὶ οἱ νοθεῖες μάταια ἔρχονται τότε νὰ ἀναπληρώσουν τὸ γνήσιο καὶ αὐθεντικόν.

Ὃσο κι ἂν φαίνεται ἀπίστευτο βρισκόμαστε

τώρα, στὸν εἰκοστὸ πρῶτο αἰώνα, σὲ μιὰ κατάστασι ἀνψυχτικὴ, παραμερισμοῦ καὶ περιφρονήσεως τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ ἀνθήσεως ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς μαγείας, τῆς ἀστρολογίας, τῶν αἰρέσεων. Τὰ πιὸ ἀπίστευτα γίνονται πιστευτὰ καὶ παραδεκτὰ. Ἄνθρωποι ὑποτίθεται μορφωμένοι καὶ προοδευτικοί, ἀκολουθοῦν τυφλά, συστήματα καὶ ὑποπτες διδασκαλίες, ἀνάξιες καὶ γιὰ νηπιὰ πνεύματα. Ἀπορρίπτουν τὰ γερὰ θεμέλια τῆς πίστεως καὶ δίνουν τὴν ἐμπιστοσύνη τους στοὺς **«βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους»** (Α΄ Τιμοθ. δ΄ 7) τοῦ σκοταδισμοῦ καὶ τῆς ἀγυρτείας. Ἰσχύει ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποὺ ἔγραφε ὁ Πασκάλ: «*Ἀπιστοὶ οἱ πιὸ εὐπιστοὶ*». Αὐτοὶ ποὺ δυσκολεύονται νὰ πιστέψουν στὸν ἀληθινὸ Θεό, δίνουν μὲ τὴν πιὸ μεγάλῃ εὐκολίᾳ τὴν πίστη τους στὶς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο. Ἐχει τὴν ἐξήγησή του. Ἄν ἐξετάσουμε βαθύτερα τὸ θέμα δὲν θὰ δυσκολευτοῦμε νὰ διαπιστώσουμε, ὅτι οἱ δεισιδαιμονίες δὲν εἶναι μόνο ἀτυχὴ ὑποκατάστατα τῆς πίστεως. Εἶναι καὶ ἀρρωστημένες ἐκδηλώσεις νοθευμένης θρησκευτικότητας. Πρόκειται γιὰ δημιουργήματα φόβου ἀπὸ νοσηρὴ τοποθέτησι ἀπέναντι τοῦ παραμερισμένο θεοῦ. Τὴν θέσι τοῦ θεοῦ τὴν παίρνει τὸ βέβηλο. Καὶ τὸ βέβηλο δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ προσφέρει τὴν φωτεινότητα καὶ τὴν βεβαιότητα ποὺ προσφέρει ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης. **«Ἡ ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον»** (Α΄ Ἰωάν. δ΄ 18), κάθε φόβο καὶ ἀπὸ οποιαδήποτε αἰτία. Ἀλλὰ τὴν ἀγάπη αὐτὴ τὴν προσφέρει μονάχα Ἐκεῖνος ποὺ διεκήρυξε, ὅτι **«ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ»** (Α΄ Ἰωάν. δ΄ 16).

Μένεις κοντὰ στὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεὸ τῆς ἀγάπης; Τότε μένεις καὶ κοντὰ στὴν ἀγάπην. Ζεῖς τὴν ἀγάπην. Ζεῖς μιὰ ζωὴ σωστή, ἀληθινή, ἰσορροπημένη. Ἀπορρίπτεις τὸν Χριστό; Τότε ζεῖς μιὰ ζωὴ ἀφύσικη, διάστροφη, ἄδεια. Γιατὶ μαζὶ μὲ τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης διαγράφεις καὶ ὅλες τὶς ἀξίες καὶ ἀρετὲς ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Τότε καταφεύγεις στὶς δεισιδαιμονίες, γιὰ νὰ δαμάσεις τοὺς φόβους σου. Ἀναζητᾷς μιὰ ἄλλη θρησκεία, γιὰ νὰ βρεῖς ἕνα στήριγμα ζωῆς. Καὶ στὸ τέλος ἀνακαλύπτεις πόσο φοβερὸ εἶναι νὰ ἐγκαταλείπεις τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης καὶ νὰ καταφεύγεις στοὺς βεβήλους.

«*Οἱ δεισιδαιμονίες, ἔγραφε ὁ Βολταῖρος, εἶναι γιὰ τὴν θρησκεία, ὅ,τι ἡ ἀστρολογία γιὰ τὴν ἀστρονομία. Ἡ τρελὴ κόρη μιᾶς σοφῆς μητέρας*». Ἐγκαταλείπει, λοιπόν, ὁ ἀνθρωπος τὴν πίστη. Κραταεῖ ὅμως τὴν εὐπιστία. Ἀπορρίπτει τὴν λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Στρέφεται ὅμως στὰ μαγικὰ τελετουργικά. Δὲν πιστεύει στὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Πιστεύει ὅμως στὶς σκοτεινὲς δυνάμεις τοῦ φόβου. Καὶ αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς δυνάμεις θέλει νὰ ἀποφύγει ἢ νὰ κατευνάσει. Ὅλα, δηλαδή, αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀπουσία τῆς φωτισμένης πίστεως.

Μὴν ἀπελπίζεσαι καὶ μὴν ἀπογουτεύεσαι

ΠΡΑΓΜΑΤΙ δὲν ὑπάρχει πιὸ ὑπουλὸς κίνδυνος ἀπὸ τὴν ἀπελπισία. Εἶναι τὸ ὑπουλὸ τρωκτικὸ ποὺ ροκανίζει ἀσταμάτητα τὴ σκέψη καὶ παραλύει κάθε διάθεση γιὰ ἀγώνα καὶ πνευματικὴ ἀντίσταση. Μπῆκε ἡ ἀπελπισία, ἡ ἀπογοήτευση μέσα στὴν ψυχὴ; Ἀρχίζει μιὰ ἀσταμάτητη αἱμορραγία ποὺ ἐξασθενεῖ ὅλες τὶς ἀπαραίτητες γιὰ τὸν ἀγώνα ἠθικὲς δυνάμεις. Ἡ ἀπογοήτευση ἀρχίζει νὰ τραγουδάει τὸ ὑπουλὸ μοιρολόγι της: «*Τώρα κάθηκε τὸ πᾶν. Ἐκεῖ ποὺ κατάντησες δὲν ὑπάρχει δρόμος ἐπιστροφῆς.*»

Καὶ ὅμως. Τίποτα δὲν κάθηκε, ἂν δὲν κάθηκε ἡ ἐλπίδα. Ἄν ὅμως χαθεῖ ἡ ἐλπίδα, τότε κάθηκε τὸ πᾶν. Ἄν κρατήσεις τὴν ἐλπίδα καὶ πάλι σηκώνεσαι καὶ προχωρεῖς. Γιατί νὰ ἀπελπισθεῖς; Ποιὸς μᾶς εἶπε πὼς οἱ μαχητὲς δὲν πληγώνονται; Τὰ τραύματα τῆς μάχης δὲν εἶναι ντροπὴ. Ἡ λιποταξία καὶ ἡ ἐγκατάλειψη τοῦ ἀγώνα εἶναι ὄνειδος.

Νά, γιὰ τὴν ἀπελπισία δὲν βρῖσκει κῶρο στὴν θωρακισμένη ἀπὸ τὴν πίστη ψυχὴ τοῦ Χριστιανοῦ. Λυπᾶται φυσικὰ γιὰ τὴν πτώση του, ἀλλὰ δὲν ξαφνιαίνεται. Οὔτε ἀφήνει τὴν ἀπογοήτευση νὰ εἰσορμήσει μέσα στὴν ψυχὴ του καὶ νὰ τοῦ δημιουργήσει ἀποκαρδίωση. Διότι ἂν εἶναι κακὸ ἡ ἀμαρτία, ξέρει καλὰ πὼς εἶναι χειρότερο κακὸ ἡ ἀπελπισία. Ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ ὁ πιὸ μεγάλος, ποὺ μετανοεῖ καὶ ἀλλάζει ζωὴ, γίνεται νέος ἄνθρωπος. Ἐνῶ ἐκεῖνος ποὺ ἀπελπίζεται μένει στὴν πτώση του καὶ χάνεται. Ὁ Χριστιανὸς πιστεύει πάντα στὴν ἀπέραντη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκεῖ στηρίζεται τὶς ἐλπίδες του. Ἄλλωστε ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἦλθε στὴ γῆ καὶ πρόσφερε τὴ σταυρικὴ θυσία, γιὰ νὰ ἀναζητήσει καὶ νὰ σώσει «**τὸ ἀπολωλός**». Ὁ ἴδιος διακήρυξε, ὅτι «**οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν**» (Ματθ. θ' 13).

Αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀλήθεια, ποὺ φανερώνει τόση συμπάθεια καὶ κατανόηση στὸν κάθε ἄνθρωπο, μᾶς παρουσιάζει ὁ βαθὺς γνώστης τῆς ψυχῆς ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Μέσα στὸ ἐλπιδοφόρο κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ βλέπουμε τὸ μεγαλεῖο τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ κατανοήσεως. Τῆς ἀγάπης ποὺ ποτὲ δὲν ἀφήνει περιθώρια γιὰ ἥτοπᾶθεια καὶ ἀπογοήτευση, ἀλλὰ κάνει τὸ πᾶν γιὰ νὰ στηρίξει καὶ ἀνορθώσει. Γράφει, λοιπόν, ὁ μεγάλος αὐτὸς παιδαγωγὸς καὶ ἀληθινὸς ἀνθρωπιστής, παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν προτροπὴ τοῦ ἀπο-

στόλου Παύλου «**μεταμορφουθε**».

«*Ἐπειδὴ ὡς ἄνθρωποι ποὺ εἴμαστε εἶναι ἐπόμενο καθημερινὰ νὰ ἀμαρτάνουμε, μᾶς παρηγορεῖ καὶ μᾶς συνιστᾷ κάθε ἡμέρα νὰ ἀνακαινίζουμε τὸν ἑαυτὸ μας. Αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ κάνουμε μὲ τὰ σπίτια. Μόλις παλιώσουν ἀμέσως τὰ ἐπισκευάζουμε. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάνουμε καὶ μὲ τὸν ἑαυτὸ μας. Ἀμαρτησες σήμερα; Πάλιωσεσ με τὴν ἀμαρτία τὴν ψυχὴ σου; Μὴν ἀπελπισθεῖς καὶ μὴν ἀπογοιτευθεῖς, ἀλλὰ ἀνακαινίσέ τὴν με τὴν μετάνοια καὶ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἐξομολόγηση καὶ τὰ καλὰ ἔργα. Καὶ ποτὲ μὴ σταματήσεις*

νὰ τὸ κάνεις αὐτό».

Καὶ προχωρεῖ σὲ μιὰ συγκεκριμένη περίπτωση. Γοητευτικὴ ἡ ἀμαρτία αἰχμαλώτισε πρὸς στιγμὴ τὸν νεαρὸ Θεόδωρο, τὸν μετέπειτα ἐπίσκοπο Μοψουεσίας. Τὴν πτώση ἀκολούθησε ἡ ἀπογοήτευση. Καὶ ὁ σοφὸς Πατέρας προχωρεῖ στὴν ἐνίσχυση καὶ ἀνόρθωση:

«*Δὲν εἶναι φοβερό, φίλε Θεόδωρε, ὁ παλαιστὴς νὰ πέσει. Φοβερό εἶναι νὰ μείνει στὴν πτώση του. Οὔτε εἶναι δύσκολο ὁ πολεμιστὴς νὰ τραυματισθεῖ. Τὸ κακὸ εἶναι μετὰ τὸν τραυματισμὸ νὰ ἀπογοιτευθεῖ καὶ νὰ παραμελήσει τὸ τραῦμα... Πόσοι ἀθλητὲς ὕστερα ἀπὸ πολλὰς ἀποτυχίαι ἀναδείχθησαν νικητὲς!... Ἔτσι καὶ τώρα. Ὅχι γιὰ τὸ σὲ κλόνισε πρὸς στιγμὴν ὁ ἐχθρός, νὰ ἔλθεις τώρα ἐπὶ ὁ ἴδιος καὶ νὰ σπρώξεις τὸν ἑαυτὸ σου σὲ βάραθρο. Ὅχι, ἀλλὰ πρέπει νὰ σταθεῖς μὲ γενναϊότητα καὶ νὰ ξαναγυρίσεις γρήγορα στὴ θέση σου. Οὔτε κἂν πρέπει νὰ θεωρήσεις ντροπὴ τὴν προσωρινὴ αὐτὴ πληγὴ σου. Δὲν ὄνειδίζεις ποτὲ τὸν στρατιώτη ποὺ γυρίζει τραυματισμένος ἀπὸ τὸν πόλεμο. Ντροπὴ εἶναι νὰ πετάξεις τὰ ὄπλα καὶ νὰ μείνεις ἔξω ἀπὸ τὴν πολεμικὴ παράταξη... Μόνο ὅσοι δὲν πολεμοῦν δὲν τραυματίζονται...». Ἔτσι ἐκπαιδεύουν οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τοὺς ἀγωνιστὲς τῶν πνευματικῶν στίβων. Ὅχι μὲ δειλία, ἀλλὰ μὲ δύναμη, πίστη καὶ ἐλπίδα.*

Ὁ Χριστιανὸς πιστεύει πάντα στὴν ἀπέραντη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκεῖ στηρίζεται τὶς ἐλπίδες του. Ἄλλωστε ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἦλθε στὴ γῆ καὶ πρόσφερε τὴ σταυρικὴ θυσία, γιὰ νὰ ἀναζητήσει καὶ νὰ σώσει «τὸ ἀπολωλός».

«Ἀδελφοί, εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμί ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε

ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστὶ. Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναικὰ περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίῳις ὄψωνι οἰσποτέ; Τίς φυτεῖ ἀμπελῶνα καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; Μὴ

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΙΑ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Κορ. θ΄ 2-12
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μαθ. ιν΄ 23-35

κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; Ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ φιμώσεις

βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπειράμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπῆν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ».

ΟΧΙ ΜΕ ΦΙΜΩΤΡΑ!

«Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;»

Δὲν πρόκειται γιὰ τὰ φίμωτρα ποῦ βάζουν οἱ ἄνθρωποι στὰ στόματα τῶν ζῶων. Γιὰ φίμωτρα ἀνθρώπων πρόκειται. Ποιὰ ὅμως εἶναι αὐτά; Ὁ νόμος τῆς Π. Διαθήκης ὄριζε νὰ μὴ φιμώνουν τὸ στόμα τοῦ βοδιοῦ, ποῦ ἀλωνίζει, γιὰ νὰ μπορεῖ ἐλεύθερα νὰ τρῶει ἀπὸ τὰ στάχυα, ποῦ τὰ πατεῖ ὄλη τὴν ἡμέρα, γιὰ νὰ τριφθοῦν. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅμως στὴ σημερινὴ περικοπὴ μεταφέρει τὴ διάταξη αὐτὴ στὶς σχέσεις αὐτοῦ μὲ τοὺς πιστοὺς, στὶς κοινωνικὲς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἐφαρμόζει στὸ θεόδοτο δικαίωμα τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐργαζομένου. «Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη».

Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι καὶ στὶς ἡμέρες μας ἓνα μεγάλο κοινωνικὸ πρόβλημα. Ἀπασχολεῖ χιλιάδες ἀνθρώπων, ποῦ ἐνῶ ἐργάζονται καὶ μοχθοῦν δὲν ἀμειβόνται γιὰ τοὺς κόπους τῶν ἢ παίρνουν μισθοὺς πείνας, ὅταν δὲν τοὺς χάνουν κ' αὐτούς.

Τὰ φίμωτρα τῆς ἀδικίας.

«Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα», φωνάζει ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος βλέποντας ἀλληγορία κάτω ἀπὸ τὴν ἐντολὴ αὐτὴ λέει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφήσεις νηστικὸ αὐτὸν, ποῦ σὲ δουλεύει.

Καὶ ὅμως! Πόσο ἀντίθετη εἶναι ἡ σημερινὴ πραγματικότητα! Πόσοι δὲν φιμώνουν μὲ ἀπάνθρωπα φίμωτρα ὄχι τὰ ζῶα τους, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἐργάζονται γι' αὐτούς ἢ γιὰ τὸ σύνολο τῆς κοινωνίας! Ποιοὺς δὲν τὸ βλέπει; Ὑπάρχουν ὑπάλληλοι, ἐκπαιδευτικοί, ἱερεῖς, ποῦ, ἐνῶ μοχθοῦν καὶ λιώνουν στὸ πολύπλευρο καὶ πολύμοχο ἔργο τῆς ἀγωγῆς τῆς νέας γενιᾶς, τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας καὶ διαποιμάνσεως τοῦ λαοῦ, τῆς ποικίλης ἐξυπρέτησης τῆς κοινωνίας, ὅμως δὲν ἀμειβόνται ἱκανοποιητικά. Προσφέρουν, ἐξυπηρετοῦν, θυσιάζονται καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πεινοῦν καὶ ὑποφέρουν! Ὑπάρχουν ἀκόμη σὲ πολλὰ σπίτια ὑπηρετές καὶ ὑπηρετρίες, ποῦ ἐργάζονται μέχρι ἐξαντλήσεως καὶ ἡ ἀμοιβή τους εἶναι μηδαμινή.

Ὅσοι ὅμως εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ μιὰ τέτοια μεταχείριση τῶν ἐργαζομένων, ἂς ἀκούσουν ἄλλη μιὰ φορὰ τὴ ρητὴ προσταγῆ τοῦ Θεοῦ: «Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα». Τὰ φίμωτρα τῆς ἀδικίας πρέπει νὰ πέσουν! Γιατὶ κάθε ἐργαζόμενος ἔχει θεόδοτο

τὸ δικαίωμα τῆς ἀμοιβῆς τῶν κόπων του.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει: «Τίς φυτεῖ ἀμπελῶνα

καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;» Ἡ μόνη ἀπάντησις εἶναι, ὅτι ἐκεῖνος ποῦ μοχθεῖ σὲ ἓνα ἔργο, ἔχει φυσικὸ τὸ δικαίωμα νὰ ἀπολαμβάνει τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, ὅταν οἱ μαθητὲς του ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσουν τὸ πολύμοχο ἔργο τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου, διεκήρυξε τὸν ἀπαράβατο νόμο: «**Ἄξιος ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ**» (Μαθ. Ι΄ 10). Ὁ δίκαιος μισθὸς εἶναι ἀπαράγραπτο δικαίωμα κάθε ἐργαζομένου.

Ὅποιος, λοιπόν, ἔχει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίᾳ του ἐργαζόμενους, ἂς προσέξει πολὺ. Ἄν μέχρι τώρα, παρασυρόμενος ἀπὸ τὴν ἰδιοτελείᾳ του, ἀδικοῦσε τοὺς ὑπαλλήλους του, τοὺς ἐργάτες καὶ ὑπηρετές του, ἀπ' ἐδώ κι' ἔμπρὸς πρέπει νὰ ἀλλάξει τακτική. Νὰ ἀμείβει τοὺς ἐργάτες του μὲ μέτρο τῆ δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος του. Ἐκεῖνος ὅμως ποῦ δὲν θέλει νὰ συμμορφωθεῖ μὲ τὴν προσταγῆ αὐτὴ τῆς δικαιοσύνης, ἂς ἔχει ὑπ' ὄψιν του, πῶς δὲν μπορεῖ νὰ στερεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐργάτη χωρὶς συνέπειες. Καὶ ἂν οἱ ἀδικημένοι ἐργάτες του δὲν καταφύγουν στοὺς ἀνθρώπινους νόμους, γιὰ νὰ διεκδικήσουν τὰ δικαιώματά τους, θὰ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὸν ζωντανὸ καὶ ἀληθινὸ Θεό, ποῦ εἶναι ὁ προστάτης τῶν ἀδικουμένων. Τὸ λέει αὐτὸ καθαρὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ: «**Ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν, ποῦ θέρισαν τὰ χωράφια σας, τὸν ὅποιον ἐσεῖς κρατήσατε, φωνάζει δυνατὰ καὶ οἱ κραυγὲς τῶν ἀδικουμένων θεριστῶν ἔχουν φθάσει στὰ αὐτιά τοῦ παντοδύναμου Κυρίου**» (Ἰακ. ε΄ 4).

Εἶναι πραγματικὰ λυπηρὸ καὶ ἀπαράδεκτο νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποῦ μοχθοῦν στὰ ποικίλα ὑλικά ἢ πνευματικά ἔργα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ νὰ φέρουν σάν ἄλογα ζῶα τὸ φίμωτρο τῆς ἀδικίας ἀμοιβῆς. Δὲν εἶναι λογικὸ καὶ δίκαιο νὰ ζητᾶμε ἀπὸ τοὺς ἐργάτες μας εὐσυνειδητὴ καὶ πολλὴ ἐργασία καὶ ἡ ἀμοιβή των νὰ εἶναι πενιχρὴ καὶ ἀσήμαντη. Ὅταν καὶ ὅπου συναντᾶμε τὸ φοβερὸ καὶ ἀπάνθρωπο αὐτὸ ἔγκλημα, ἂς μὴ μένουμε ἀδιάφοροι. Ἄς κινηθοῦμε, ἂς χρησιμοποιοῦσαμε κάθε δυνατό μέσο –ἀξιοπρεπεῖς διαμαρτυρίες, δημοσιεύσεις, προσφυγὲς στοὺς ἀρμόδιους, κ.λ.π.– καὶ ἂς ἀπαιτήσουμε τὴ δικαιοσύνη γιὰ κάθε ἀδελφὸ μας, ποῦ ἀδικεῖται. Εἶναι χρέος χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης νὰ ἀγωνιζόμαστε, γιὰ νὰ λιγοστεύουν καὶ ἐξαφανίζονται ἀπὸ τῆς ἀνθρώπινες κοινωνίες μας τὰ ἀπάνθρωπα φίμωτρα τῆς ἀδικίας ἀμοιβῆς.

«Ἀδελφοί, ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. γ' 13-17

σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται· οὐδέ γάρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκί καυχῆσονται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος

ἐσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ

ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνην ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν».

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

«Ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ σημαία τῶν Χριστιανῶν. Μέσα ὅμως στὸ χριστιανικὸ πλήρωμα ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ Χριστιανοί, ποὺ ὑποστέλλουν τὴ σημαία τοῦ Σταυροῦ. Καλεσμένοι νὰ εἶναι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ, ἀρνοῦνται νὰ ἀγωνιστοῦν κάτω ἀπὸ τὴ σημαία Του.

«ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ» ΧΩΡΙΣ ΣΗΜΑΙΑ!

Οἱ Χριστιανοὶ Γαλάτες ἦταν πρῶν εἰδωλολάτρεις, «ἐθνικοί». Ὅταν ὅμως ἔγιναν Χριστιανοί, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τῶν Ἀποστόλων, δὲν ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ τηροῦν τὴν ἰουδαϊκὴ συνθήκη τῆς περιτομῆς. Μερικοὶ ὅμως ψευδοδιδάσκαλοι ἦ καὶ ἀπλοὶ Χριστιανοί, γιὰ νὰ τὰ ἔχουν καλὰ μὲ τοὺς Ἰουδαίους, ἀνάγκαζαν τοὺς Χριστιανούς Γαλάτες νὰ περιτέμνονται, ὅχι γιὰτὴ πίστευαν στὴ σημασία τῆς περιτομῆς, ἀλλὰ **«μόνο ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται»** ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους. Ἄτολμοι καὶ δειλοὶ δὲν κήρυτταν τὸ κήρυγμα τοῦ σταυροῦ, ποὺ ἦταν **«σκάνδαλον»** γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καυχῶντουσαν μαζὶ μὲ αὐτοὺς γιὰ τὴν τήρηση τοῦ καταργημένου πιά ἰουδαϊκοῦ νόμου τῆς περιτομῆς! Φοβερὸ κατάντημα! Μήπως ὅμως τὸ ἴδιο δὲν συμβαίνει καὶ σήμερα; Ὑπάρχουν πολλοὶ Χριστιανοὶ καὶ σήμερα ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴ νοοτροπία τοῦ κόσμου **«μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται»**. Γιὰ νὰ μὴ χαρακτηριστοῦν ἀπὸ τοὺς ἄλλους καθυστερημένοι καὶ ὀπισθοδρομικοί! Στὶς κοινωνικὲς ἀναστροφές, στὰ γραφεῖα, στὰ καταστήματα, στοὺς στρατώνες καὶ στὰ σχολεῖα θὰ βρεῖτε ἀρκετοὺς τέτοιους «Χριστιανούς». Δὲν ἐκδηλώνονται. Δὲν ἀποκαλύπτουν τὶς χριστιανικὲς πεποιθήσεις τους. Δὲν τολμοῦν νὰ διαμαρτυρηθοῦν γιὰ κάτι ἄσχημο ποὺ ἀκοῦνε.

ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟ ΚΑΥΧΗΜΑ

Ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν προχωρεῖ. Μέσα στὴ συγκεχυμένη ἀτμόσφαιρα, ποὺ δημιουργοῦσαν οἱ ψευδοχριστιανοί, προβάλλει τὸ φωτεινὸ προσωπικὸ του παράδειγμα. Ζοῦσε κι αὐτὸς μέσα στὸ ἴδιο περιβάλλον. Οἱ Ἰουδαῖοι τὸν εἶχαν χαρακτηρίσει ὡς τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 1 ἐχθρὸ τους. Αὐτὸς ὅμως ἀδιαφορεῖ. Καὶ ἐνῶ οἱ «Χριστιανοί», ἀπὸ ἀνθρωπαρέσκεια καὶ

δειλία καυχῶνται γιὰ τὴν περιτομὴ, ὁ Ἀπόστολος ὑψώνει τὸ ἀνάστημά του καὶ διακηρύττει ποῖο εἶναι τὸ δικό του καύχημα: **«Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»**. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ μοναδικὸ καύχημά του!

Καυχῶνται γύρω σου οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὰ σπίτια τους, τὰ χρήματά τους, τὰ αὐτοκίνητά τους, τὴν καταγωγὴ τους, τὶς ἀμαρτωλὲς ἀπολαύσεις τους... Μὴν ἐντυπωσιάζεσαι. Ὅλα αὐτὰ εἶναι χωρὶς ἀξία. Μίλησε καὶ σύ. Ὑψωσε τὸ ἀνάστημά σου καὶ διακήρυξε μὲ τὰ λόγια καὶ τὴ ζωὴ σου, ποῖο εἶναι τὸ ἀληθινὸ καύχημα γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Δεῖξε τὴν ἀγνή σου καρδιά, ποὺ τὴν καθάρισε τὸ αἷμα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Διηγήσου, πῶς ἦσουν προηγουμένως, πῶς ζοῦσες καὶ πῶς σὲ μεταμόρφωσε ἡ δύναμη τοῦ Σταυροῦ. Μίλησε σὲ γνωστοὺς καὶ ξένους γιὰ τὸ μεγάλο σου καύχημα, γιὰ τὰ παιδιά σου, ποὺ μὲ τὴ δύναμη τοῦ Σταυροῦ ἀγωνίζονται **«τὸν καλὸν ἀγῶνα»** καὶ νικοῦν τὴ κυδαιότητα καὶ τὴ διαφθορὰ ποὺ τοὺς περικυκλώνει. Δεῖξε ἐσύ, Χριστιανὴ γυναίκα, μὲ τὴ ζωντανὴ κοινωνικὴ σου δράση, ποὺ τὴν κάνεις κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ Ἐσταυρωμένου, ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸ καύχημα γιὰ κάθε σύγχρονη γυναίκα καὶ ὄχι τὸ κάπνισμα ἢ τὰ χαρτιά! Τὴ στιγμή ποὺ οἱ ἄλλοι βυθισμένοι στὴν ματαιότητα καὶ τὴν ἀνθρωπαρέσκεια, καυχῶνται γιὰ τὰ **«σκύβαλα»** τῆς ζωῆς, ἐσύ ὕψωσε τὴ σημαία σου, τὸ καύχημά σου, τὸ Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ζωντανὸ μήνυμά του μέσα στὴ ζωὴ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μιλάει καὶ γιὰ τὴν **«καινὴν κτίσιν»**, τὴ νέα πνευματικὴ δημιουργία καὶ ἀναγέννηση, ποὺ ἀπεργάζεται ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ μέσα στὸν κόσμο. Ἡ καινὴ κτίση ὅμως, δὲν μπορεῖ νὰ ἐγκατασταθεῖ καὶ ἐπεκταθεῖ στὸν κόσμο μας μὲ φοβισμένους καὶ δειλοὺς «Χριστιανούς». Ἡ καινὴ κτίση θέλει ἀγωνιστὲς θαρραλέους, μὲ καύχηση ἐν Χριστῷ, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά. Καὶ ὅσοι θὰ σχηματίζουν τὴν ἀγωνιστικὴ παράταξη τῆς καινῆς κτίσεως καὶ θὰ βαδίζουν καὶ θὰ μάχονται κάτω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ Σταυροῦ, **«εἰρήνην ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ»**.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

«Μυστική ζωή τῆς ψυχῆς»

«Σὲ συζήτηση “στρογγυλῆς τραπέζης” ὁρισμένοι ἐξίσωσαν τὸν Χριστιανισμό μετὶ τῆς ἄλλης θρησκείας καὶ μετὰ σύγχρονες αἱρέσεις: Ἡ ἐπιδίωξη ὄλων δὲν εἶναι ἄλλη, ἀπὸ τὸ νὰ ζοῦν οἱ ἄνθρωποι εὐτυχημένοι. Νὰ βροῦν τὸ νόημα τῆς ζωῆς. Νὰ ξεπεράσουν τῆς δυσκολίες, τῆς συγκρούσεις, τὸ ἄγχος τῆς καταπιεστικῆς ἐποχῆς. Οἱ λέξεις-κλειδιά εἶναι “ἀγάπη”, “εἰρήνη”, “ἐλευθερία”, “εὐτυχία”. Εἶπαν ἀκόμα πὼς ἡ πρόοδος στὸ καλὸ, ἡ ἡμερία τῆς ψυχῆς, ἡ λύτρωσή της πετυχαίνονται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο, χωρὶς νὰ χρειάζονται ἄλλες ὑπερφυσικὲς δυνάμεις. Ἀρκοῦν μερικὲς πνευματικὲς ἀσκήσεις, ὁ διαλογισμὸς, ἡ θετικὴ σκέψη γιὰ τὴ λύτρωση ἢ μᾶλλον τὴν αὐτολύτρωση...»

Ἐδῶ γίνεται ἓνα μεγάλο λάθος. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ θεωροῦν τὴ λεγόμενη «μυστικὴ ζωὴ τῆς ψυχῆς» ὡς τὸ πᾶν στὴν πνευματικὴ τους πορεία καὶ στὴν ἐπίτευξη τῆς σωτηρίας, τῆς λυτρώσεως. Γι’ αὐτὸ καὶ διακηρύττουν, πὼς δὲν ἔχει καμιά σημασία ἡ διδασκαλία ἢ τὸ δόγμα. Τὸ πιὸ σημαντικὸ εἶναι νὰ ἔχουμε ἐσωτερικὴ ζωὴ, νὰ χρησιμοποιοῦμε τὴ θετικὴ σκέψη, νὰ ἐφαρμόζουμε τὴν ἀγάπη καὶ νὰ μὴ βλάπτουμε κανένα.

“Ὅσο κι ἂν, ἐκ πρώτης ὄψεως, φαίνεται ὡς μὴ ἀπορρίψιμη μιὰ τέτοια ἄποψη, ὅμως δὲν παύει νὰ ἐγκυμονεῖ σοβαροὺς κινδύνους.” Ἐνα δεῖγμα αὐτῆς τῆς λαθεμένης τοποθετήσεως εἶναι ἡ στροφὴ μερικῶν σὲ ἄχρωμους μυστικισμοὺς, σὲ θρησκευτικὲς δοξασίες τῆς Ἀνατολῆς, στὴν τεχνικὴ τῆς Γιόγκα, στὴ λεγόμενη ἀνατολικὴ πνευματικότητα. Οἱ μηχανοποιημένες ἀσκήσεις τοὺς προσφέρουν μιὰ ψευδαίσθηση ἀπαλλαγῆς, μιὰ ἀπατηλὴ ψευδολύτρωση.

Καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ τὴ λησμονεῖται ἡ μεγάλη ἀλήθεια, κάποτε καὶ ἀπὸ καλοπροαίρετους ἀνθρώπους. Καὶ ἡ ἀλήθεια αὐτὴ μᾶς λέει, ὅτι ἄλλο εἶναι τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας, πὸν κατεργάζεται μέσα στὶς ψυχὰς **«ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις»** (Τίτ. β’ 11) καὶ ἄλλο ἡ μυστικὴ, ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ. Ἡ σωτηρία προσφέρεται ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ μόνο ἀπὸ Αὐτὸν καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς ἀσκήσεις καὶ τὰ ἀνθρώπινα κατορθώματα. Τὴ σωτηρία, δηλαδή, δὲν τὴν προσφέρουμε ἐμεῖς στὸν ἑαυτὸ μας. Δὲν εἶναι δικὸ μας ἐπίτευγμα. Εἶναι δωρεὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ ἀκριβῶς πὸν ἐπανειλημμένα τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: **«Πάντες ἡμάρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιοῦμενοι δωρεὰν τῆ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»** (Ρωμ. γ’ 23-24). Ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἁμαρτωλοὶ καὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀπὸ τὴ δωρεὰ τῆς χάριτος Του. Καὶ ὁ Θεὸς προσφέρει τὴ σωτηρία δωρεὰν διὰ τῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ Του, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Φυσικὰ ὁ πνευματικὸς ἀγῶνας πὸν γίνεται «ἐν

τῷ ἐνδυναμοῦντι ἡμᾶς Χριστῷ» καὶ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης δημιουργοῦν τῆς κατάλληλης προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀποδοχὴ καὶ οἰκείωση τῆς σωτηρίας. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ὅμως, πρώτη συντελεῖ στὴν ἀνάπτυξη πνευματικῆς ζωῆς. Σ’ ἓνα ἔδαφος καλλιεργημένο ἢ καρποφορία εἶναι μεγάλη. Ὁ σπόρος τῆς χάριτος, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀπορρίπτεται, δὲν καταπατεῖται, δὲν τὸν τρώνε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ἀποδίδει καρπὸ **«ἐκατονταπλασίονα»**. Ὅμως καὶ ἐδῶ μπορούμε νὰ δοῦμε τὸ μεγαλεῖο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ σωτηρία προσφέρεται μετὰ τρόπο ἀπλὸ καὶ ἔχει ἀποδέκτες τοὺς πάντες. **«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς»** (Ματθ. ια’ 28).

Ἐλάτε κοντά μου ὅλοι ὅσοι γονατίσατε ἀπὸ τῆς θλίψεως καὶ δοκιμασίας τῆς ζωῆς. Ὅσοι εἴσατε φορτωμένοι ἀπὸ τὸ πιεστικὸ βᾶρος τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐνοχῆς καὶ ἀναζητᾶτε τὴν ἐλευθερία ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας, τὴ λύτρωση καὶ τὴν σωτηρία. Κοντά μου θὰ βρεῖτε τὴν ἀνάπαυση, τὴν εἰρήνη τῆς ψυχῆς σας. Θὰ βρεῖτε τὴ συμπάθεια καὶ τὴν κατανόηση. **«Μάθετε ἀπ’ ἐμοῦ ὅτι πρᾶος εἰμι καὶ ταπεινὸς τῆ καρδίᾳ»** (29). Ἡ πραότητα μου καὶ ἡ ταπεινὴ δὲν ἔχουν καμιά σχέση μετὰ τὴν τραχύτητα, τὴ σκληρότητα καὶ τὸ ἀλαζονικὸ ὕφος τῶν Φαρισαίων. **«Ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρὸν ἐστίν»** (30). Ὁ ζυγὸς ὁ δικός μου εἶναι χρήσιμος καὶ τὸ φορτίο μου ἐλαφρό. Κάτι περισσότερο. Βᾶρος ἀλλὰ ἀνυψωτικὸ ἢ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ.

Πολὴ μεγάλη καὶ ἐδῶ ἡ διαφορά. Σὲ ἀντίθεση μετὰ τὴν χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ τὴν πνευματικὴ ζωὴ πὸν προσφέρει ὁ Χριστός, ἡ φαρισαϊκὴ νοοτροπία τῶν σύγχρονων αἱρέσεων ἐπιβάλλει στοὺς ὧμους τῶν ἀνθρώπων φορτίο βαρὺ καὶ δυσβάστακτο. Ὅσοι ὅμως δέχτηκαν τὸν Χριστὸ καὶ τὸν πιστεύουν ὡς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρα τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ἔδωσε τὸ δικαίωμα καὶ τὴ χάρις νὰ γίνουν παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀπολαμβάνουν ὅλες τῆς δωρεῆς τῆς υἰοθεσίας (Ἰωάν. α’ 12).

Τοὺς ἔδωσε ὄχι μόνο τὸ προνόμιο, τὸ τόσο τιμητικὸ, ἀλλὰ καὶ τὴ δύναμη. Ὑπέροχος συνδυασμὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπινου παράγοντα, ἀγνώστου στοὺς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ἀνθρώπους. Ἡ πίστη εἶναι προϋπόθεση τοῦ ἁγίου βαπτίσματος πὸν μᾶς κάνει μέλη τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ νὰ διατηρήσουμε ὅμως τὴν καθαρότητα καὶ τὰ δῶρα τῆς υἰοθεσίας, χρειάζεται καὶ ὁ προσωπικὸς μας ἀγῶνας. Ἡ ἀναζήτηση, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς σωτηρίας χωρὶς τὸν Χριστὸ ἀποτελεῖ ματαιοπονία. Ὁ ἄνθρωπος θὰ πελαγοδρομεῖ στὴν πλάνη. Μονάχα διὰ τοῦ Χριστοῦ πὸν εἶναι **«ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ»** (Ἰωάν. ιδ’ 6) **«οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ’ ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς»** (π’ 12).

ΤΟ ΜΥΡΟ ΤΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

ΘΕΛΟΥΜΕ να ξεχωρίσουμε μια γενναία ψυχή, μια ευαίσθητη ύπαρξη; Δεν έχουμε παρά να δοῦμε ἂν διαθέτει μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ὁμορφες ἀρετές, τὴν εὐγνωμοσύνη. Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ χαρακτηρίζει πρᾶγματι τὶς μεγάλες ψυχές, τὶς ἀληθινὰ χαριτωμένες. Εἶναι τὸ γνῶρισμά τους. Ἀναβλύζει πηγαία καὶ αὐθόρμητα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς τους.

Ὅσο ὁμορφιά διαθέτει ἡ εὐγνωμοσύνη, τόσο ἀποστροφὴ προκαλεῖ ἡ ἀχαριστία. Χαρακτηρίζει τοὺς μικρόψυχους καὶ ἐγωπαθεῖς. Δεν πρόκειται γιὰ μιὰ ἀδυναμία ἢ γιὰ μιὰ ἔλλειψη. Δεν εἶναι μιὰ κακία ἀνάμεσα στὶς πολλές. Πρόκειται γιὰ ψυχὴ στεγνὴ ἀπὸ ἀνώτερα καὶ εὐγενικὰ αἰσθήματα, ψυχρὴ ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τῆς ζεστασιάς τῆς ἀγάπης. Πνευματικὴ Σαχάρα ποὺ κουράζει μὲ τὴν ἀποκρουστικὴ ἀκαρπία της.

Μεγάλῃ ἢ δοκιμασίᾳ ποὺ προκαλεῖ καὶ στὶς πιὸ γενναϊόδωρες ψυχές ἡ ἀχαριστία. Ποιὸς εἶναι πρόθυμος νὰ σπέρνει πάνω στὰ βράχια ἢ μέσα στὰ ἀγκάθια; Ἀλλὰ τέτοια πέτρινη γῆ δεν εἶναι καὶ ἡ ἀχαριστία; Τῆς προσφέρει τοὺς πιὸ ὁμορφους σπόρους τῆς καλοσύνης, τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης καὶ ἐκεῖνη τοὺς πνίγει μέσα στὰ ἀγκάθια τῆς ἀγνωμοσύνης.

Πῶς ὕστερα νὰ συνεχίσεις μιὰ τέτοια σπορά; Πῶς νὰ βλέπεις τοὺς κόπους σου νὰ ἐξανεμίζονται, τὶς φροντίδες σου νὰ περιφρονοῦνται, τὸν ἰδρώτα σου νὰ γίνεται λάσπη, ὅλους τοὺς εὐργετημένους σου νὰ περνοῦν μπροστὰ σου ἀδιάφοροι, κάποτε ἴσως καὶ μὲ κυνικότητα;

Χρειάζεται μεγάλη ψυχικὴ δύναμη, γιὰ νὰ μὴ λυγίσεις μπροστὰ σὲ μιὰ τέτοια ἀποκρουστικὴ κατάσταση ποὺ ἀπογοητεύει καὶ τὶς πιὸ γενναίες ψυχές. Καὶ αὐτὸ ἀκόμα τὸ μητρικὸ φίλτρο καὶ ἡ πατρικὴ ἀγάπη μποροῦν νὰ καμφοθοῦν ἀπέναντι στὴ μαύρη ἀχαριστία. Καὶ ἂν ἀντέχει, τὸ ὀφείλει στὴ φυσικὴ δύναμη ποὺ ἔβαλε ὁ Δημιουργὸς μέσα στὴν πατρικὴ καὶ μητρικὴ ψυχὴ.

Ἔ, λοιπόν, αὐτὸ τὸ ἀνυπέρβλητο μεγαλεῖο τὸ παρουσίασε στὸν ὕψιστο βαθμὸ ὁ Θεός, ποὺ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Σὲ ὁλόκληρη τὴ γῆινη πορεία Του συναντᾶμε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τὴν πιὸ ἰδανικὴ ἀγάπη καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν πιὸ ἀποκρουστικὴ ἀχαριστία. Τρία ὁλόκληρα χρόνια «διέρχεται εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου» (Πράξ. ι´ 38). Γεμίζει ὅλη τὴν Παλαιστίνην

μὲ τὰ πρωτοφανῆ θαύματά Του. Μὲ τὴ θεϊκὴ ἀγάπη Του ἀγκαλιάζει ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμα καὶ τοὺς πιὸ ἄσπονδους διώκτες Του. Καὶ ἐκεῖνοι τοῦ ἀνταποδίδουν τὴν ἀχαριστία, τὴν

ψυχρότητα, τὸ μῖσος τους.

Μὲ μιὰ καὶ μόνο προσταγὴ θεραπεύει δέκα λεπρούς. Καὶ μόνο ἓνας θυμᾶται νὰ γυρίσει πίσω καὶ νὰ καταθέσει τὸ πολύτιμο μύρο τῆς εὐγνωμοσύνης. Οἱ ἄλλοι ἐννέα φεύγουν καὶ δεν γυρίζουν. Λησμόνησαν τελείως τὸν Εὐεργέτη τους.

Ἀναρίθμητες οἱ περιπτώσεις ἀχαριστίας. Ξεχωρίζει ἡ πιὸ ἀποκρουστικὴ τοῦ ἀχάριστου μαθητὴ καὶ προδότη, τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἡ ἀπέραντη θεϊκὴ ἀγάπη δεν κάμφθηκε οὔτε μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν πιὸ στυγερὴ ἀχαριστία τῆς προδοσίας.

Καὶ ὕστερα στὶς πιὸ τραγικὲς στιγμὲς τοῦ Πάθους Του, στὸ κορυφωμα τοῦ πόνου Του πάνω στὸν Σταυρὸ, τότε ἀκριβῶς, ποῦ εἶναι τὰ πλήθη τῶν εὐεργετημένων; Ποῦ εἶναι οἱ τυφλοὶ ποὺ βρῆκαν τὸ φῶς τους, οἱ παράλυτοι ποὺ ἀνορθώθηκαν, οἱ ἄρρωστοι ποὺ θεραπεύτηκαν, οἱ δαιμονισμένοι ποὺ ἐλευθερώθηκαν, οἱ νεκροὶ ποὺ ἀναστήθηκαν; Ἀτενίζει ὁ Ἰησοῦς πάνω ἀπὸ τὸν Σταυρὸ καὶ βλέπει μονάχα ἓνα μανιασμένο ὄχλο νὰ ὑψώνει τὶς γροθιὲς καὶ νὰ οὐρλιάζει, νὰ ἐμπαίζει, νὰ βλασφημεῖ καὶ νὰ ἐκδηλώνει μὲ κάθε τρόπο τὴν ἀχαριστία του. Καὶ ὁ Ἰησοῦς νικᾷ γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ τὴν ἀχαριστία καὶ προσεύχεται γιὰ τοὺς σταυρωτές Του, τοὺς διώκτες Του.

Μοναδικὴ ἡ ἀγάπη τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ ποὺ κορυφώθηκε μὲ τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Γολγοθά. Πάνω ἐκεῖ συναντήθηκε ἡ πιὸ μεγάλη ἀγάπη μὲ τὴν πιὸ ἀποκρουστικὴ ἀχαριστία. Καὶ νίκησε ἡ ἀγάπη. Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ θαῦμα τῆς θεϊκῆς ἀγάπης μὲ συγκίνηση ἔγραφε ὁ θεῖος Παῦλος: «**Συνίστησι τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν**» (Ρωμ. ε´ 8).

Μοναδικὴ ἡ ἀγάπη τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ ποὺ κορυφώθηκε μὲ τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Γολγοθά. Πάνω ἐκεῖ συναντήθηκε ἡ πιὸ μεγάλη ἀγάπη μὲ τὴν πιὸ ἀποκρουστικὴ ἀχαριστία. Καὶ νίκησε ἡ ἀγάπη.

«Ἀδελφοί, εἰδότες ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. β' 16-20
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. η' 34 - θ' 1

διάκονος; μὴ γένοιτο! Εἰ γὰρ, ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι.

Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ».

ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΔΗΗΚΕΙΣ;

«Ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με».

Πολλοὶ ἄνθρωποι στὴν ἐποχὴ μας δὲν ἔχουν σταθερὲς ἀρχές. Σήμερα ζοῦν σὰν Χριστιανοὶ καὶ αὔριο ἐμφανίζονται τελείως διαφορετικοί. Δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβεις ποῦ ἀνήκουν. Στὸν Χριστὸ ἢ στὸν κόσμον; Πιστεύουν ἢ ὄχι; Ἐδῶ ἀκριβῶς χρειάζεται ἓνα ξεκαθάρισμα. Σ' αὐτὸ μᾶς βοηθάει ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὲ τὰ ὅσα γράφει στὴ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπή.

ΟΧΙ ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ!

Οἱ πρῶτοι ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανοὶ δὲν εἶχαν ξεκαθαρίσει ἀκόμη τὸ ζήτημα, ἐὰν ἔπρεπε νὰ τηροῦν ἢ ὄχι τὸν Μωσαϊκὸ νόμο. Γι' αὐτὸ πότε τὸν τηροῦσαν καὶ πότε ὄχι. Ἔτσι δὲν μπορούσε νὰ διακρίνει κανεὶς εὐκόλα, ἐὰν εἶναι Χριστιανὸς ἢ Ἰουδαῖος. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ξεκαθαρίζει τὰ πράγματα. Διακηρύττει, ὅτι ἐφ' ὅσον γνωρίζουμε καλά, «ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου» ἀλλὰ μόνον «διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ» δὲν ἐπιτρέπονται ὑπαναχωρήσεις. Διαφορετικὰ ὁ Χριστιανὸς παρουσιάζεται ἀντιφατικὸς. Χτίζει ξανὰ αὐτὰ ποῦ γκρέμισε. Δέχεται, δηλαδή, ξανὰ τὸν ἰουδαϊκὸ νόμο, ἐνῶ ἔχει πιστέψει ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς σώζει!

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀποστόλου φθάνει μέχρι τὴν ἐποχὴ μας. Ὅχι ὑπαναχωρήσεις! Οἱ Χριστιανοὶ καλοῦνται νὰ ἀποκτήσουν σταθερὲς ἀντιλήψεις. Καλοῦνται νὰ διαλέξουν ἀποφασιστικὰ τὸν χριστιανικὸ τρόπο ζωῆς.

Ἐγίνες Χριστιανός; Μὴ ξαναγυρίζεις στὰ παλιά. Μὴ κτίζεις ξανὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἁμαρτίας, ποῦ ἐσὺ ὁ ἴδιος γκρέμισες μὲ μιὰ εἰλικρινή σου μετάνοια. Ἐφ' ὅσον ἄρχισες νὰ ζεῖς τὴ χριστιανικὴ ζωή, γιατί ἐπιστρέφεις ξανὰ στὶς κοσμικὲς συνήθειες; Γιατί αὐτὴ ἡ ἀσυνέπεια; Γιατί αὐτὲς οἱ ὑπαναχωρήσεις; Ὡς ἄνθρωποι βέβαια παρουσιάζουμε ἀδυναμίες καὶ πτώσεις. Δὲν πρόκειται ὅμως γι' αὐτό. Πρόκειται γιὰ τὴν συνειδητὴ ἐγκατάλειψη τῆς χριστιανικῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐπιστροφὴ στὶς ἁμαρτωλὲς συνήθειες.

Ο ΔΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Τί ἦταν ἐκεῖνο, ποῦ ἔκανε τὸν ἀπόστολο Παῦλο νὰ ἀνήκει ὀλοκληρωτικὰ στὸν Χριστό; Ὁ δεσμὸς τῆς ἀγάπης! Ἐνιωθε στενὰ ἐνωμένο τὸν ἑαυτὸ του μὲ τὸν Κύριο. Ἐκεῖνος, τὸν εἶχε ἀγαπήσει τόσο πολὺ, ὥστε καὶ τὸν ἑαυτὸ του θυσιάσε «ὑπὲρ αὐτοῦ»! Καὶ ὁ Παῦλος μὲ τὴ σειρά του εἶχε τόσο πολὺ ἀγαπήσει τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ του, ὥστε νὰ λέει αὐτὸν τὸν

καταπληκτικὸ λόγο: «Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός!» Μὲ τοὺς πανίσχυρους δεσμοὺς τῆς μεγάλης καὶ ἀμοιβαίας ἀγάπης ἔδωσε ὁ Ἀπόστολος τὸν ἑαυτὸ του μὲ τὸν Χριστὸ καὶ δὲν μπόρεσε κανεὶς πιά νὰ τὸν χωρίσει ἀπὸ Αὐτόν.

Θέλεις νὰ μὴν κάνεις ὑπαναχωρήσεις; Θέλεις νὰ μένεις συνδεδεμένος μὲ τὸν Χριστό; Ὑπάρχει ἓνας ἀποτελεσματικὸς τρόπος. Νὰ σκέπτεσαι ὅτι εἶσαι δεσμευμένος μὲ τὸν Χριστὸ μὲ τὸν ἀκατάλυτο δεσμὸ τῆς ἀγάπης του. Ὁ σύζυγος καὶ ἡ σύζυγος, ποῦ συναισθάνονται τὸν ἱερὸ δεσμὸ τοῦ γάμου τους, μένουν ἰσόβια πιστοὶ καὶ ἐνωμένοι. Ἀλλὰ μὴ λησμονεῖς, ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Νυμφίος τῆς ψυχῆς σου. Ἡ ψυχὴ σου εἶναι ἡ νύμφη του. Τὴν ἐξαγόρασε μὲ τὸ τίμιον αἷμα του. Μὴ λησμονεῖς ὅμως ἀκόμη, ὅτι καὶ σὺ τὴν ὥρα τοῦ βαπτίσματος ἔδωσες πολλὰς ὑποσχέσεις, ὅτι θὰ ἀνήκεις ὀλοκληρωτικὰ στὸν Χριστό! Ὅταν, λοιπόν, νιώθεις ὅτι εἶσαι δεμένος μὲ τὸν Χριστὸ μὲ τὸν ἅγιο δεσμὸ τῆς ἀγάπης του, εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸν ἀποχωριστεῖς, νὰ τὸν ἐγκαταλείψεις. Καμιά δυσκολία καὶ κανένας πειρασμὸς δὲν μπορεῖ νὰ καταλύσει τὴ μυστικὴ ἔνωση τῆς ψυχῆς σου μὲ τὸν Χριστό. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐνιωθε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ γεμάτος καύχησι καὶ χαρὰ ἔγραφε πρὸς τοὺς Ῥωμαίους: «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;... πέπεισμαι ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ... δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ» (Ῥωμ. η' 35-39).

Ὁ ἀγῶνας μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Σατανᾶ συνεχίζεται καὶ στὴν ἐποχὴ μας σὲ ὅλη του τὴν ἔνταση. Τὰ δυὸ στρατόπεδα συγκρούονται καθημερινά. Στὶς κρίσιμες στιγμὲς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μένει κανεὶς οὐδέτερος ἢ ἀκόμη χειρότερα, νὰ ἀλλάζει παρατάξεις. Χρειάζεται μιὰ ὀριστικὴ τοποθέτησι. Ἐφ' ὅσον δώσαμε ὑπόσχεσι ὅτι θὰ ἀνήκουμε στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ δὲν ἐπιτρέπονται ὑπαναχωρήσεις. Ἐφ' ὅσον παραδώσαμε τὴν καρδιά μας στὸν Χριστό, δὲν μπορούμε νὰ τὴν ξαναπάρουμε πίσω. Κάθε ἄλλη σκέψις εἶναι λιποταξία, εἶναι προδοσία. Καλούμαστε νὰ μείνουμε πιστοὶ καὶ ἀγωνιζόμενοι στὸ στρατὸ τοῦ Χριστοῦ μέχρι τέλους.

«Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Ἰωάν. 8΄ 12-19
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. 1θ΄ 25-27, κα΄ 24-25

ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετελειώται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελειώται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς».

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΜΑΣ

«Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς».

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὴν μετάστασιν τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου. Καὶ τὰ ἀναγνώσματα τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπιστολὴ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννη. Στὸν Ἀπόστολο μᾶς μιλάει ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστὴς γιὰ τὸ μεγάλο θέμα τῆς ἀγάπης. Καὶ τελειώνει ἡ περικοπὴ μὲ μιὰ φράση πολὺ σημαντική: «Ὅλοι ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ἀγαποῦμε τὸν Θεό, ἐπειδὴ ἔχουμε γνωρίσει καὶ αἰσθανθεῖ βαθεῖα, ὅτι αὐτὸς πρῶτος μᾶς ἔχει ἀγαπήσει.

Α) Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ὁ Θεὸς μας, ὁ πλάστης μας καὶ δημιουργὸς μας ἀπὸ ἀπειρὴ ἀγάπῃ, δημιούργησε αὐτὸν τὸν ὁμορφὸ κόσμο. Καὶ μὲ ἰδιαίτερη δημιουργικὴ ἐνέργεια ἔπλασε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά. Ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία μᾶς ἔφερε στὴ ζωὴ καὶ μᾶς χάρισε τόσα ἀγαθὰ: Τὸν ἥλιο, τὸν ἄερα, τὰ λουλούδια καὶ τὰ πουλιά, τὴ θάλασσα καὶ τὰ βουνά, καὶ ὅλα τὰ ὠραῖα τῆς γῆς. Πρῶτος Ἐκεῖνος μᾶς ἔδειξε τὴν ἀγάπην Του μὲ αὐτὴ τὴν ὑπέροχην δημιουργία. Ἀλλὰ καὶ στὴ συνέχεια, ὅταν ἀπομακρύνθηκαν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ ἅγιο θέλημά Του, δὲν τοὺς ἄφησε νὰ χαθοῦν. Ἔστειλε «τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, ἵνα πᾶς ὁ πιστευὼν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλυται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ΄, 16). Τὸν μονογενῆ Υἱὸ τοῦ ἔδωσε, γιὰ νὰ πάθει, νὰ σταυρωθεῖ, γιὰ νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὴν καταδίκην καὶ τὸν αἰώνιο θάνατο. Ἔνας γνωστὸς ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας μας λέει πολὺ χαρακτηριστικὰ, ὅτι ἦλθε «πρὸς τοὺς ἀχαρίστους ὁ Εὐεργέτης, πρὸς τοὺς ἐν σκότει καθημένους ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης».

Β) ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΣ

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει γιὰ τὴ μοναδικὴ προσφορὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Σὲ κάθε ψυχὴ ἀπευθύνεται ὁ Κύριος καὶ τῆς λέει: «Ἐγὼ πατὴρ, ἐγὼ ἀδελφός, ἐγὼ νυμφίος, ἐγὼ οἰκία, ἐγὼ τροφεύς, ἐγὼ ἱμάτιον, ἐγὼ ρίζα, ἐγὼ θεμέλιον. Πᾶν ὅπερ ἂν θέλῃς ἐγὼ. Μηδενὸς ἐν χρεῖᾳ καταστής. Ἐγὼ

δουλεύσω. Ἦλθον γὰρ διακονῆσαι, οὐ διακονηθῆναι. Ἐγὼ καὶ φίλος καὶ ξένος καὶ κεφαλὴ καὶ ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ. Πάντα ἐγὼ. Μόνον οἰκείως ἔχε πρὸς ἐμέ. Ἐγὼ πένης διὰ σέ, ἐπὶ σταυροῦ διὰ σέ... Τί πλέον θέλεις;». Τὰ πάντα ἔγινε καὶ εἶναι ὁ Χριστὸς μας γιὰ τὴν κάθε ψυχὴ. Ἡ ἀπέραντη καὶ ἀνιδιοτελεὴς ἀγάπην Του, δὲν συγκρίνεται μὲ καμιὰ ἄλλη ἀγάπην. Οὔτε ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπην, οὔτε ἡ ἀγάπην ἐνὸς καλοῦ φίλου, οὔτε ἡ ἀγάπην τῆς μάνας στὸ παιδί της μποροῦν νὰ συγκριθοῦν μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ. Μᾶς ἀγαπᾷ γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσει. Νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὴν αἰώνια δυστυχία. Νὰ μᾶς χάρισει τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς μας. Νὰ μᾶς κάνει αἰώνια εὐτυχισμένους καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Γ) ΕΜΕΙΣ;

Ἔχουμε σκεφθεῖ ἄραγε σοβαρά, αὐτὴ τὴν μεγάλην ἀγάπην τοῦ Θεοῦ; Ἔχει συγκινήσει τὴν καρδιά μας ἡ σκέψη τῆς θεϊκῆς ἀγάπης; Ἔχει ἐπηρεάσει τὴ ζωὴ μας ἡ ἀγάπην τοῦ Κυρίου ποῦ μὲ τόση ἀνιδιοτελεῖα μᾶς προσφέρεται; Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἔμπρακτα ἔδειξε τὴν ἀγάπην του στὸν Χριστὸ καὶ μετὰ ἔγραψε τὰ λόγια αὐτὰ ποῦ ἀναφέρει στὴν ἐπιστολὴ του: «Ἡμεῖς ἀγαπᾶμε τὸν Χριστό...». Ἡ γνήσια καὶ ἀληθινὴ ἀγάπην τοῦ Εὐαγγελιστῆ, φάνηκε στὴ συμπαράστασή του στὶς μεγάλες καὶ κρίσιμες ὥρες τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου μας. Τὸν ἀκολούθησε στὶς αὐλὲς τῶν ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα. Μόνον αὐτὸς ἀπὸ ὅλους τοὺς μαθητὲς στάθηκε κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρό. Καὶ κατόπιν πῆρε τὴ σεβάσμα μπτέρα τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἀνέλαβε ὡς μπτέρα του μέχρι τὴν κοίμησίν της.

* * *

Ὁ Θεὸς μᾶς ἔδειξε τόσο μεγάλην ἀγάπην. Ὁ Υἱὸς Του ἔκανε τόσα γιὰ μᾶς, γιὰ τὴ σωτηρία μας. Ἡ δικὴ μας ἀγάπην πρὸς Αὐτὸν εἶναι ἀληθινὴ, γνήσια, ἔμπρακτη; Τὴν ἐκδηλώνουμε, ὅπως ὁ Ἰδιος μᾶς ἔχει διδάξει μὲ τὸν αἰώνιο λόγο Του, στοὺς γύρω μας, στὰ πρόσωπα τῶν ἀδελφῶν μας;

Άπο τὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ

Γεννήθηκε σ' ἓνα ὄρεινὸ χωριὸ τῆς Εὐρυτανίας σκαρφαλωμένο στὶς δασωμένες πλαγιές τοῦ Τυμφρηστοῦ, ὁ Λευτέρης. Ἐζῆσε τὰ παιδικὰ καὶ νεανικὰ του χρόνια, πάνω στὰ ψηλὰ βουνά, ἀνάμεσα στὸ κοπάδι του ἀπὸ γιδοπρόβατα.

Τὰ χρόνια περνοῦν. Ὁ Λευτέρης μεγαλώνει καὶ ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ὑπηρετήσει τὴν Πατρίδα. Σὰν ἀποχαιρετοῦσε τοὺς δικούς του καὶ τὰ ψηλὰ βουνά, μέσα του ἔδινε μιὰ ὑπόσχεση: "Ὅταν τέλειωνε μὲ τὸ καλὸ τὸν στρατό, θὰ γύριζε στὸ χωριὸ του, στὸ ἀγαπημένο του κοπάδι καὶ στὶς βουνοπλαγιές. Ἄλλωστε, εἶχε καὶ οἰκογενειακὲς ὑποχρεώσεις. Ἐπρεπε νὰ φροντίσει τοὺς γονεῖς του καὶ νὰ παντρεύει τὶς δυὸ ἀδελφές του. Θὰ μείνει, λοιπόν, στὸ χωριὸ, ὅσο κι ἂν ἀκούει, πὼς ὅλα τὰ παιδιά φεύγουν ἀπὸ τὰ χωριά γιὰ τὶς μεγάλες πόλεις.

Τελειώνοντας τὴν στρατιωτικὴ, μιὰ χωριατοπούλα ἀπὸ τὸ διπλάνο χωριὸ θὰ σταθεῖ δίπλα του. Μαζὶ τῆς φτιάχνει τὴν καινούργια του οἰκογένεια. Κοπέλα γερὴ καὶ δυνατὴ τὸν βοηθεῖ στὸ σπῆτι, στὸ κοπάδι σ' ὅλες τὶς δουλειές. Τρία χαριτωμένα κοριτσάκια ἦρθαν στὸν κόσμο καὶ γεμίζουν χαρὰ τὴν οἰκογένεια. "Ὅλα πῆγαιναν μιὰ χαρὰ καὶ ὁ Λευτέρης μὲ τὴν γυναίκα του δόξαζαν τὸν Θεό.

Μὰ δὲν ἄργησε νὰ ἀνατραπεῖ ἡ ἰσορροπία. Ἦταν ἄνοιξη! Τὰ κοπάδια μὲ τοὺς βοσκούς ὄλο καὶ ἀνηφορίζουν στὰ ψηλότερα. Ξαφνικά, ἐνῶ τὸ κοπάδι βοσκοῦσε ἀμέριμνο καὶ ὁ Λευτέρης ἔπαιζε τὴ φλογέρα του, ἔγινε μιὰ τρομερὴ ἔκρηξη. Μιὰ ἐκτυφλωτικὴ λάμψη μαζὶ μὲ θραύσματα ἀπὸ νάρκη τὸν χτύπησαν στὸ κεφάλι καὶ στὰ μάτια.

- Τὰ μάτια μου, τὰ μάτια μου, φωνάζει καὶ πέφτει λιπόθυμος καταγῆς. Τὰ γιδοπρόβατα σκόρπισαν δῶθε κεῖθε, ἄλλα τραυματισμένα καὶ 5-6 σκοτωμένα. "Ὅταν οἱ ἄλλοι τσοπάνηδες ἔτρεξαν στὸ μέρος τοῦ ἀτυχήματος, εἶδαν πὼς ὁ Λευτέρης εἶχε πάθει μεγάλη ζημιὰ στὰ μάτια του. Δὲν ἔβλεπε καὶ ζητοῦσε βοήθεια.

Χωρὶς χρονοτριβὴ τὸν κατέβασαν στὴν κοντινὴ κωμόπολη γιὰ νὰ τοῦ δοθοῦν οἱ πρώτες βοήθειες. Ἐκεῖ οἱ γιατροὶ κατάλαβαν τὴ σοβαρότητα τοῦ τραυματισμοῦ καὶ ἀμέσως τὸν ἔστειλαν σὲ νοσοκομεῖο τῆς Ἀθήνας. "Ἔτσι ἔγινε... Ἀλλὰ καὶ οἱ μεγάλοι καὶ εἰδικοὶ γιατροὶ τῆς Ἀθήνας παρὰ τὶς ἐπιμελημένες προσπάθειες καὶ φροντίδες τους, ποὺ κράτησαν σχεδὸν ἓνα χρόνο, δὲν κατάφεραν τίποτα. Τὸ σμπέρασμα ἦταν, πὼς ἡ τύφλωση θὰ ἦταν ὀλοκληρωτικὴ.

"Ὅταν ἔχασε καὶ τὴν τελευταία ἐλπίδα ὁ Λευτέρης καὶ συνειδητοποίησε τὸ τί ἔπαθε καὶ πὼς σ' ὄλη του τὴν ζωὴ θὰ εἶναι τυφλός, σκοτάδι βαθὺ κάλυψε τὸν νοῦ του, περισσότερο ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῶν ματιῶν του.

- Τί τὴ θέλω τὴν ζωὴ, μονολογεῖ... Θὰ γίνω βάρος στὴν οἰκογένειά μου. Τὰ παιδιά μου θὰ ἔχουν ἓναν τυφλὸν πατέρα, ἀνίκανο νὰ τὰ προστατέψει... Πρέπει νὰ βρῶ τρόπο νὰ τερματίσω τὴν ζωὴ μου...

Μὰ, ὁ ἀγαθὸς Θεὸς λυπήθηκε καὶ αὐτὸν καὶ τὴν πονεμένη οἰκογένειά του. Κάποια μέρα ἔφεραν στὸ διπλάνο κρεβάτι ἓναν ἄρρωστο ὁμοιοπαθῆ. Χωρὶς νὰ βλέπει ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, γρήγορα ἔγιναν φίλοι. Τὰ βάσανά τους τοὺς ἔνωσαν.

Ὁ Ἰάκωβος ἦταν πιστὸς ἄνθρωπος. Δὲν ἀντιδρούσε ὅπως ὁ Λευτέρης. Ἐζῆσε καλὰ πενήντα πέντε χρόνια, ἔλεγε... Τώρα πρέπει νὰ ὑπομένω. Ἄν θέλει ὁ Θεός, θὰ μοῦ δώσει τὸ φῶς μου. Δόξα νᾶχει τὸ ὄνομά Του!... Ὁ Λευτέρης, νεότερος αὐτὸς κατὰ δέκα χρόνια, ἄκουγε καὶ ὄλο καὶ κάτι ἔπαιρνε ἀπὸ τὸν πιστὸ Ἰάκωβο. Κάθε μέρα οἱ κουβέντες τους ἦταν γύρω ἀπὸ τὸν Θεό, τὴν ἀγάπη Του, τὴν πρόνοιά Του, τὴν ὠφέλεια ἀπὸ τὶς θλίψεις καὶ δοκιμασίες τῆς ζωῆς.

Ἡ καρδιά τοῦ Λευτέρη σιγὰ-σιγὰ μαλάκωνε. Σὲ κάποια στιγμή μίλησε στὸν φίλο του γιὰ τὶς μαῦρες σκέψεις τῆς αὐτοκτονίας. Ὁ Ἰάκωβος στάθηκε στὸ πλευρὸ του σὰν ἀληθινὸς φίλος. "Ἐχει ὁ Θεὸς τοῦ ἔλεγε. Μὴν ἀπελπίζεσαι. Ἐρεῖ τ' ἀφεντικὸ καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Ἡ διάθεση τοῦ Λευτέρη ἄλλαξε. Δὲν θὰ κάνει τὸ κατῆρι τοῦ Σατανᾶ. Θὰ γυρίσει, ὅπως εἶναι στὸ σπῆτι του, στὴ γυναίκα καὶ τὰ παιδιά του. "Ὅλοι τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν περιμένουν...

Γύρισε στὸ χωριὸ του, σχεδὸν τυφλὸς βέβαια! Μὰ ἡ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιά του ἔχουν στήριγμα. Μὲ ὑπομονὴ καὶ πίστη, ψηλαφώντας, κάνει καὶ μικροδουλίτσες στὸ σπῆτι, στὸν κῆπο, στὰ ζῶα του καὶ προσπαθεῖ νὰ εἶναι πάντα εὐδιάθετος.

Μέσα στὴν ἀγάπη τῆς οἰκογένειάς του λέει καὶ ξαναλέει κάθε μέρα: Εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ εὐλογημένος ὁ φίλος μου ὁ Ἰάκωβος, ποῦ μὲ ἔσωσε ἀπὸ τὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ...

ZΩΗ

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ» Σ.Α., Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 351, FAX: 210 64 65 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 156 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐσωτερικοῦ (10 €)

μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ τοὺς ἐξῆς τρόπους:

- α) Μὲ κατάθεση στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, στὸν λογαριασμὸ ποῦ διατηρεῖ ἡ Ἀδελφότης ὑπ' ἀριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ». Στὴν αἰτιολογία νὰ ζητᾶτε νὰ σημειώνεται ρητῶς τὸ ὄνοματεπώνυμο τοῦ συνδρομητῆ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ (ΖΩΗ)
- β) Στὰ βιβλιοπωλεῖα «ΖΩΗ» (Καρότυπ 14, Ἀθήνα καὶ Ἀγ.Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) καὶ συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεῖα
- γ) Στὸ γραφεῖο τοῦ περιοδικοῦ: Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆνα
- δ) Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ἔντυπο ταχυπληρωμῆς ποῦ συναποστέλλεται ἀνὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα γιὰ ὅσους ἔχουν ὀφειλή
- ε) Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ (Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆνα). Προβλέπεται ἐπιβάρυνση μὲ ταχυδρομικὰ τέλη
- στ) Σὲ κατὰ τόπους συνεργάτες καὶ ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ κόβουν σχετικὲς ἀποδείξεις.

Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐξωτερικοῦ (25 €) / Κύπρου (15 €)

μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον μὲ κατάθεση στὴν τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΘΕΟΔ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
(1770 - 1843)

8

Η' ΣΤΗΝ ΠΝΥΚΑ (Μέρος Α')

Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1838 ὁ ἀρχιστράτηγος ἔδωσε ἀπὸ τὴν Πνύκα τὴν πνευματικὴ του διαθήκη στὴν ἑλληνικὴ νεολαία. Ὁ λόγος τοῦ Κολοκοτρώνη στὴν Πνύκα εἶναι ἓνα μνημεῖο τῆς φιλολογίας, ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ διαβάζεται στὰ σχολεῖα μας. Καταγραμμένος ἀπὸ τὸν Γυμνασιάρχην Γ. Γεννάδιο, δημοσιεύθηκε στὴν ἐφημερίδα «Αἰῶνα» τῆς 13ης Νοεμβρίου 1838. Δύο ἀπεσταλμένοι μαθητὲς προσκάλεσαν ἀπὸ τὴν οἰκία του τὸν στρατηγὸ Κολοκοτρώνη στὴν Πνύκα. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἀγνοοῦσαν μέχρι ἐκεῖνη τὴν στιγμή τὴν περίστασι ταύτη. Ἄμα ἡ φήμη διεδόθη, συνέρρευσε πλῆθος διαφόρων ἐπαγγελματιῶν καὶ τάξεων ἀνθρώπων. Ὁ δὲ στρατηγὸς Κολοκοτρώνης περιτριγυρισμένος καὶ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς καὶ ἀπὸ τούτους, ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς Πνύκας, μίλησε τὸν ἀκόλουθο λόγο:

– Παιδιά μου! Εἰς τὸν τόπον τοῦτο, ὅπου ἐγὼ πατῶ σήμερα, ἐπατοῦσαν καὶ ἐδημιουργοῦσαν τὸν παλαιὸ καιρὸ ἄνδρες σοφοὶ καὶ ἄνδρες, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ συγκριθῶ, καὶ οὔτε νὰ φθάσω τὰ ἴχνη των. Ἐγὼ ἐπιθυμοῦσα νὰ σὰς ἰδῶ, παιδιά μου, εἰς τὴν μεγάλην δόξαν τῶν προπατόρων μας, καὶ ἔρχομαι νὰ σὰς εἰπῶ, ὅσα εἰς τὸν καιρὸ τοῦ ἀγῶνος μας καὶ πρὸ αὐτοῦ καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτόν, ὁ ἴδιος ἐπαρατήρησα καὶ ἀπὸ αὐτὰ νὰ κάμωμε συμπερασμοὺς καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν σας, μολοντί ὁ Θεὸς μόνος ἤξευρει τὰ μέλλοντα. Καὶ διὰ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας, ὁποῖας γνώσεις εἶχαν καὶ ποῖα δόξα καὶ τιμὴ ἔχαιραν κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ καιροῦ των, ὁποίους ἦρωας στρατηγούς, πολιτικοὺς εἶχαν, διὰ ταῦτα σὰς λέγουν καθ' ἡμέραν οἱ διδάσκαλοί σας καὶ οἱ πεπαιδευμένοι μας. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀρκετός. Σὰς λέγω μόνον, πὼς ἦταν σοφοί, καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἐπῆραν καὶ ἐδανείσθησαν τὰ ἄλλα ἔθνη τὴν σοφίαν των. Θὰ σὰς εἰπῶ μόνον ὀλίγα ὅσον ἤξεύρω διὰ τὴν θρησκείαν των.

– Εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον κατοικοῦμε, ἑκατοικοῦσαν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ ἡμεῖς καταγόμεθα καὶ ἐλάβαμε τὸ ὄνομα τοῦτο. Αὐτοὶ διέφεραν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὴν θρησκείαν, διότι ἐπροσκυνοῦσαν τὶς πέτρες καὶ τὰ ξύλα. Ἀφοῦ ὕστερα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός, οἱ λαοὶ ὅλοι ἐπίστευσαν εἰς τὸ εὐαγγέλιόν του καὶ ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα. Δὲν ἐπῆρην μαζί του σοφοὺς, οὔτε προκομμένους, ἀλλ' ἀπλοὺς ἀνθρώπους χωρικοὺς ψαράδες, καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔμαθαν ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖοι, μολοντί ὅπου καὶ ἂν εὗρισκαν ἐναντιότητες, καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ τύραννοι τοὺς κατέτρεχαν, δὲν ἠμπόρεσε κανένας νὰ τοὺς κάμῃ τίποτα. Αὐτοὶ ἐστερέωσαν τὴν πίστιν.

Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, οἱ πρόγονοί μας, ἔπασαν εἰς τὴν διχόνοιαν καὶ ἐτρώγοντας μεταξύ τους, καὶ ἔτσι ἔλαβαν καιρὸ πρῶτα οἱ Ῥωμαῖοι, ἔπειτα ἄλλοι βάρβαροι, καὶ τοὺς ὑπέταξαν. Ὑστερα ἦλθαν καὶ οἱ Μουσουλμάνοι, καὶ ἔκαμαν ὅ,τι μπορούσαν, διὰ νὰ ἀλλάξῃ ὁ λαὸς τὴν πίστιν του. Ἐκοψαν καὶ γλῶσσες εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸ κατορθώσουν. Τὸν ἓνα ἔκοπταν, ὁ ἄλλος τὸ Σταυρὸ τοῦ ἔκαμε. Σὰν εἶδε τοῦτο ὁ Σουλτάνος, διώρισε ἓναν Βιτσερέ (ἀντιβασιλέα), ἓνα Πατριάρχην καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας. Ὑστερα ἔγιναν οἱ Κοτσαμπάσπδες (προεστοὶ) εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ἡ τρίτη τάξις, οἱ ἔμποροι, καὶ οἱ προκομμένοι, τὸ καλύτερο μέρος τῶν πολιτῶν, μὴν ὑποφέροντες τὸν ζυγὸ, ἔφυγαν καὶ οἱ γραμματισμένοι ἐπῆραν καὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα των, καὶ ἔτσι ἔμεινε ὁ λαός, ὅστις στερημένος ἀπὸ τὰ μέσα τῆς προκοπῆς, ἐκατίντησεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, καὶ αὐτὴ αὐξαινε κάθε ἡμέρα χειρότερα· διότι, ἂν εὗρισκετο μεταξύ τοῦ λαοῦ κανεὶς μὲ ὀλίγην μάθησι, τὸν ἐλάμβανε ὁ κληρὸς, ὅστις ἔχαιρε προνόμια, ἢ ἐσύρετο ἀπὸ τὸν ἔμπορο τῆς Εὐρώπης ὡς βοηθός του, ἢ ἐγίνετο γραμματικὸς τοῦ προεστοῦ. Καὶ μερικοὶ, μὴ ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τοῦ Τούρκου καὶ βλέποντες τὶς δόξας καὶ τὶς ἡδονές, ὅπου ἀνελάμβαναν αὐτοὶ, ἄφηναν τὴν πίστιν τους καὶ ἐγίνοντο Μουσουλμάνοι. Καὶ τοιοῦτοτρόπως κάθε ἡμέρα ὁ λαὸς ἐλίγνευε καὶ ἐπτώχαινε.

– Εἰς αὐτὴν τὴν δυστυχημένην κατάστασιν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φυγάδες γραμματισμένους ἐμετάφραζαν καὶ ἔστειλναν εἰς τὴν Ἑλλάδα βιβλία· καὶ εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ χρωστοῦμε εὐγνωμοσύνην, διότι εὐθὺς ὅπου κανένας ἀνθρώπος ἀπὸ τὸ λαὸ ἐμάνθανε τὰ κοινὰ γράμματα, ἐδιάβαζεν αὐτὰ τὰ βιβλία, καὶ ἔβλεπε ποίους εἶχαμε προγόνους, τί ἔκαμεν ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης καὶ ἄλλοι πολλοὶ παλαιοὶ μας καὶ ἐβλέπαμε καὶ εἰς ποῖαν κατάστασιν εὗρισκόμεθα τότε. Ὅθεν μᾶς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τοὺς μιμηθοῦμε καὶ νὰ γίνωμε εὐτυχέστεροι. Καὶ ἔτσι ἔγινεν καὶ ἐπροόδευσεν ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία.

– Ὅταν ἀποφασίσαμε νὰ κάμωμε τὴν Ἐπανάστασι, δὲν ἐσυλλογισθήκαμε, οὔτε πόσοι εἶμεθα, οὔτε πὼς δὲν εἶχαμε ἄρματα, οὔτε ὅτι οἱ Τούρκοι ἐβαστοῦσαν τὰ κάστρα καὶ τὰς πόλεις, οὔτε κανένας φρόνιμος μᾶς εἶπε «*ποῦ πᾶτε ἐδῶ νὰ πολεμήσετε μὲ σιταροκάραβα βατσέλα*», ἀλλὰ, ὡς μία βροχή, ἔπεσε εἰς ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὅλοι, καὶ οἱ κληρικοὶ, καὶ οἱ προεστοὶ, καὶ οἱ καπεταναῖοι, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι, καὶ οἱ ἔμποροι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, καὶ ἐκάμαμεν τὴν Ἐπανάστασι.

(Συνεχίζεται)

Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ

«**Ὅς μὲν πεινᾶ, ὃς δὲ μεθύει**» (Α΄ Κορ., ια΄ 21). Ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἔρχεται στὸν νοῦ, ὅταν πληροφοροῦμαστε τὸν ἀνταγωνισμό τῶν δισεκατομμυριούχων τοῦ πλανήτη γιὰ τὴ διεκδίκηση μιᾶς θέσης... στὸ Διάστημα, μὲ πολλοὺς νὰ εἶναι πρόθυμοι νὰ ξοδέψουν ἀμύθητα ποσά, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μποροῦν νὰ λένε ὅτι βρέθηκαν στὰ ὅρια τοῦ Διαστήματος γιὰ τρία ἢ τέσσερα λεπτά, ὅτι εἶχαν καὶ αὐτὴ τὴν ἐμπειρία πλάι στὶς τόσες ἄλλες. Καὶ αὐτό, τὴ στιγμή πού τὸ ἥμισυ μόνο τοῦ ποσοῦ πού διέθεσε ὁ δισεκατομμυριούχος Τζέφ Μπέζος γιὰ τὸ πρῶτο «ταξίδι στὸ Διάστημα» θὰ ἀρκοῦσε, γιὰ νὰ λυθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλιποῦς πρόσβασης τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ στὸν ἐμβολιασμό γιὰ τὴν πανδημία. Δισεκατομμύρια, μόνο γιὰ νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ βρεθεῖ γιὰ ἐλάχιστα λεπτά πέρα ἀπὸ τὴ γραμμὴ Κάρμαν, τὸ διεθνῶς ἀναγνωρισμένο ὄριο μεταξὺ τῆς γήινης ἀτμόσφαιρας καὶ τοῦ Διαστήματος, καὶ νὰ ἀναφωνήσει, ὅπως ἀκούστηκε νὰ λέει ἡ Γουάλι Φάνκ, ἐκ τῶν ἐπιβατῶν τῆς πρώτης αὐτῆς ἐπανδρωμένης «τουριστικῆς» διαστημικῆς πτήσης: «*Ὅλα εἶναι μαῦρα ἐδῶ*». Καὶ αὐτό, τὴ στιγμή πού στὸν πολύπαθο πλανήτη μας, πού ἴσως γιὰ κάποια δευτερόλεπτα μπόρεσαν νὰ δοῦν ἀπὸ ψηλά, σύμφωνα μὲ ἐπίσημα στοιχεῖα, περίπου ἑννέα ἑκατομμύρια ἄνθρωποι τὸν χρόνο, δηλαδὴ δέκα τέσσερις χιλιάδες τὴν ἡμέρα, πεθαίνουν σὲ ὅλο τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν πείνα ἢ ἀπὸ ἀσθένειες πού σχετίζονται μὲ τὴν πείνα! Ἀληθινά, «**ὃς μὲν πεινᾶ, ὃς δὲ μεθύει**»!

Η ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ «ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΩΝ» ΠΟΥ ΣΟΚΑΡΟΥΝ

Συγκλόνισαν τὴν κοινὴ γνώμη τοὺς τελευταίους μῆνες μιὰ σειρά ἀπὸ «γυναικοκτονίες», σύμφωνα μὲ τὸν νέο ὄρο, ὁ ὁποῖος, περισσότερο ἢ λιγότερο εὐστοχα, πάντως καλεῖται νὰ περιγράψει μιὰ πραγματικότητα πού ἐγείρει εὐλόγους προβληματισμούς. Τὸ φαινόμενο δὲν εἶναι μόνο ἑλληνικό. Σὲ μιὰ πρώτη ἀνάγνωση, θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ παρατηρήσει μιὰ ἀξιοσημείωτη ἔνταση μετὰ τὰ περιοριστικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας τοῦ Covid-19. Γιὰ παράδειγμα, στὴν Ἰσπανία, μετὰ τὴν ἄρση τῆς κατάστασης ἑκτακτῆς ἀνάγκης λόγω τῆς πανδημίας τὸν περασμένο Μάιο, μιὰ γυναίκα δολοφονεῖται κάθε τρεῖς ἡμέρες ἀπὸ τὸν πρόωγ ἢ νῦν σύντροφό της, ἔναντι μιᾶς κάθε ἑβδομάδα κατὰ μέσο ὄρο πρὶν τὴν πανδημία. Θὰ μπορούσε νὰ συμπεράνει κανεὶς ὅτι ὁ ὑποχρεωτικὸς ἐγκλεισμός τῆς καραντίνης ἔφερε στὸ φῶς χρονίζοντα προβλήματα, ἀσυμφωνίες καὶ ἐντάσεις. Ἀλλὰ εἶναι ἄραγε μόνο αὐτό; Προφανῶς ὄχι! Παλαιότερα, πού δὲν ὑπῆρχε ἡ ὑπερεργασία τῆς ἐποχῆς μας, τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας περνοῦσαν πολὺ περισσότερο χρόνο μαζὶ στὴν οἰκογενειακὴ ἐστία, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν αὐτὰ πού βλέπουμε σήμερα, τοῦλάχιστον ὄχι σὲ αὐτὴ τὴν ἔκταση καὶ σὲ αὐτὴ τὴν ἔνταση. Φτᾶνε τὰ πατριαρχικὰ πρότυπα; Μά, παλαιότερα αὐτὰ ἦταν πολὺ πιὸ ἔντονα ἀπ' ὅ,τι σήμερα, χωρὶς νὰ ὀδηγοῦν

μὲ τέτοια συχνότητα σὲ τέτοιες τραγωδίες. Ἴσως τελικὰ αὐτὸ πού πραγματικὰ φταίει εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο μεγαλώνουν οἱ ἄνθρωποι σήμερα, μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, μέσα στὴν ἐγωπάθεια καὶ τὸν ἐγωκεντρισμό, ἔτοιμοι νὰ δοῦν ἀκόμη καὶ ὡς ἐμπόδιο πού πρέπει νὰ βγάλουν ἀπὸ τὴ μέση τὸν ἄλλο ἄνθρωπο, ἀκόμη καὶ αὐτὸν μὲ τὸν ὁποῖο ἐπέλεξαν κάποτε νὰ ἐνώσουν τὴ ζωὴ τους, ὅταν αὐτὸς δὲν ὑπηρετεῖ πλέον τὴν ἐγωπάθεια καὶ τὸν ἐγωκεντρισμό τους.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΗ ΜΑΣ ΥΓΕΙΑ

«**ΠΟΛΛΕΣ** ἔρευνες προσπάθησαν νὰ συνδέσουν τὶς καρδιακές παθήσεις καὶ τοὺς αἰφνιδίους θανάτους μὲ ὀρισμένα χαρακτηριστικὰ τῆς προσωπικότητας, ὅπως εἶναι ἡ ἐπιθετικότητα, ἡ ἐχθρικότητα, αὐτὰ δηλαδὴ πού προσδιορίζονται ὡς «συμπεριφορὰ τύπου Α΄». Πραγματικὰ διαπιστώθηκε ἄρρηκτος δεσμός μεταξύ τοῦ ὑπερβολικοῦ συναισθηματικοῦ στρες καὶ τοῦ ἀυξημένου κινδύνου καρδιοπάθειας καὶ θανάτου ἐξαιτίας τους. Μελέτη πού δημοσιεύθηκε στὸ *Mayo Clinic Proceeding* διαπιστώνει ὅτι ἡ φυσιολογία μας εἶναι ὁ παράγοντας πού συνδέει τὴ συναισθηματικὴ ἔνταση μὲ τὰ καρδιακὰ νοσήματα...». Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐπισημαίνουν τὰ ἐρευνητικὰ κέντρα. Γιατί ὅμως χρειάζεται νὰ ἔλθει ἡ ἐπιστήμη τῆς ἱατρικῆς, γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσει μερικὲς αὐτονόητες ἀλήθειες πού τονίζει ἀνέκαθεν ὁ αἰώνιος λόγος τοῦ Θεοῦ; Εἶναι δύσκολο νὰ προβλέψει κανεὶς πῶς ἡ διατάραξη τοῦ πνευματικοῦ ἢ τοῦ ἠθικοῦ παράγοντα ἔχει ἄμεσο ἀντίκτυπο στὴν ψυχοσωματικὴ υγεία καὶ ἰσορροπία; Καὶ ὅμως ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἐπιμένει νὰ ἀρνεῖται τὶς ἐπισημάνσεις καὶ προειδοποιήσεις τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἴδου τὸ ἀποτέλεσμα.

ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ «ΕΠΑΪΟΝΤΕΣ» ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Τὸ πρόβλημα τῆς Παιδείας, τὸ κρισιμότερο πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει ἡ χώρα μας, πρέπει νὰ τὸ δοῦμε στὶς ἀληθινές του διαστάσεις. Οἱ γονεῖς ἀνησυχοῦν ἰδιαίτερα καὶ ἀπαιτοῦν νὰ τὸ δοῦν ὅλοι μὲ ὑψηλὸ αἶσθημα εὐθύνης. Μὲ ἀγάπη στὴ νέα γενιά. Μὲ προβληματισμό, ἂν τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα ἀνταποκρίνονται στὶς σύγχρονες ἀνάγκες γιὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν τους. Δηλαδὴ, σὲ τελευταία ἀνάλυση, χρειάζονται ἄνθρωποι σωστοί, «επαῖοντες», προσωπικότητες μὲ ἐπιστημονικὴ συγκρότηση, μὲ ἠθικὰ ἐφόδια καὶ πνευματικὸ ἐξοπλισμό. «Ὅχι ἀπλῶς καλοὶ τεχνοκράτες. Γιατί, ὅπως ἐλέχθη, «τὸ κρισιμότερο πρόβλημα, πού ἀντιμετωπίζει σήμερα ὁ τόπος μας δὲν εἶναι τὸ οἰκονομικὸ οὔτε καν τὸ πρόβλημα τῆς ἐθνικῆς μας ἄμυνας. Εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς Παιδείας, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξαρτῶνται περισσότερο ἄμεσα, ἀπὸ ὅ,τι ἴσως φαντάζονται οἱ κάθε λογῆς τεχνοκράτες, τόσο τὸ οἰκονομικὸ ὅσο καὶ τὸ θέμα τῆς ἐθνικῆς μας ἄμυνας. Καὶ ἡ Παιδεία ἀπαιτοῦσε πάντα καὶ ἀπαιτεῖ καὶ σήμερα, περισσότερο παρὰ ποτε, ἀντιμετώπιση ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἔχουν καὶ γνώση καὶ στοχασμὸ καὶ ὀράματα. Ὅταν δὲν ἔχουμε συλλάβει μὲ σαφήνεια τοὺς στόχους πού θὰ ἐπιδιώξουμε, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ συζητοῦμε γιὰ τὰ μέσα;»

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«**ZΩΗ**»
Τηλεγραφικός 189
114 72 ΑΘΗΝΑ